

पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी होळकर सोलापूर विद्यापीठ, सोलापूर
Punyashlok Ahilyadevi Holkar Solapur University, Solapur
Skill Development Centre

Certificate Course: - “Certificate Course in Advance Excel”

Day: - Monday

Time: - 11.00 to 02.00

Date: - 10/02/2025

Mark: - 100

Subject: - THEORY PAPER-1

Paper: - 1

Instructions: - 1. All Questions are compulsory.

2. Right side numbers indicate Marks

Q.1. A. Choose the correct Alternative.

16

- 1) In Microsoft Excel spreadsheets, rows are designated as _____.
 - a) 1, 2, 3, ...
 - b) A, B, C, ...
 - c) A1, B1, C1,
 - d) I, II, III, ...
- 2) _____ logical function indicates TRUE only if all arguments are assessed as TRUE, and FALSE otherwise.
 - a) OR
 - b) AND
 - c) IF
 - d) ANDIF
- 3) _____ term is used to join the selected cells in to one cell.
 - a) Filter
 - b) Wrap
 - c) Pivot
 - d) Merge
- 4) A(n) _____ is a series of two or more adjacent cells in a column or row or rectangular group of cells.
 - a) List
 - b) Section
 - c) Range
 - d) Area
- 5) _____ command is used to close the window of Excel.
 - a) Alt+ F4
 - b) Ctrl + W
 - c) Ctrl +R
 - d) Ctrl+ C
- 6) _____ type of chart is good for a single series of data.
 - a) Column chart
 - b) Cone chart
 - c) Line chart
 - d) Pie chart
- 7) Press the _____ key to move the insertion point to the first cell in a row in Excel.
 - a) Page Up
 - b) Page Down
 - c) Home
 - d) Tab
- 8) _____ is not a function in Excel.
 - a) SUM
 - b) MIN
 - c) SUBTRACT
 - d) MAX
- 9) _____ Excel function returns TRUE or FALSE based on two or more conditions
 - a) =AVERAGEIFS
 - b) =CONCAT
 - c) =COUNTA
 - d) =AND
- 10) Which shortcut key is used to open the Visual Basic Editor in VBA?
 - a) Alt + F11
 - b) Ctrl + F11
 - c) Shift + F11
 - d) Shift + Ctrl + F11
- 11) _____ button has three states in VBA.
 - a) Option button
 - b) Spin button
 - c) Push button
 - d) Command button

- 12) What is called double clicking an object in VBA?
 a) Events
 b) Macros
 c) Procedures
 d) Methods
- 13) VBA stands for-----
 a) Visual Basic for Application
 b) Visual Basic Advanced
 c) Visual Basic for Access
 d) Virtual Basic for Application
- 14) What is a Pivot Table used for in Excel?
 a) Sorting data
 b) Organizing and summarizing large amounts of data
 c) Merging two tables
 d) Changing the font style of a table
- 15) What function would you use to find the largest number in a range of cells?
 a) max
 b) biggest
 c) highest
 d) largest
- 16) What is the keyboard shortcut to save a workbook in Excel?
 a) Ctrl + S
 b) Ctrl + N
 c) Ctrl + P
 d) Ctrl + O

C. Match the following

04

A

B

1) Merge & Centre	a] Mouse pointer changes to dark plus sign
2) Fill handle	b] merges and centers contents
3) Up arrow key	c] center align the paragraph
4) Align center	4] Align center

Q. 2. Write short notes (Any 4)

20

- 1) What is conditional formatting in Excel?
- 2) Explain the characteristics of a spreadsheet.
- 3) What is absolute cell reference in excel?
- 4) What is Database Function? Explain any four functions.
- 5) What is hyperlink? Explain steps how to create a hyperlink.

Q.3. Attempt any 2(Any Two)

20

- 1) What is spreadsheet? Explain use of Pivot table & Pivot chart with example.
- 2) What is Excel function? Explain any four Mathematical Functions with its example.
- 3) What is Engineering Function? Explain any four functions with example.

Q.4. Attempt any 2(Any Two)

20

- 1) Explain any five-text function with its suitable example.
- 2) What is VBA form? How to use command button and textbox in this form.
- 3) What is macro generation? Explain its Application Design.

Q.5. Attempt any 1(One)

20

- a) What is Macro in VBA? Explain how to create edit and run the macro with Example.
- b) Create a VBA form and perform following operation.
 - i) Addition
 - ii) Subtraction
 - iii) Multiplication
 - iv) Division
- c) What is chart? Explain any two type's charts with suitable example.

पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी होळकर सोलापूर विद्यापीठ, सोलापूर
Punyashlok Ahilyadevi Holkar Solapur University, Solapur
Skill Development Centre

Certificate Course: - "Certificate Course in Dress Designing"

Day: - Monday

Date: - 10/02/2025

Subject: - THEORY PAPER-1

Time: - 11.00 to 02.00

Mark: - 100

Paper: - 1

Instructions: - 1. All Questions are compulsory.

2. Right side numbers indicate Marks

प्रश्न १ चूक का बरोबर लिहा.

(१०)

१. पहिल्या शिलाई मशीन चा उपयोग काजा करण्यासाठी केले होते.
२. स्वीट पट्टी खराब होण्याचे कारण चुकीची सुई बसवणे आहे.
३. कटिंग टेबलची लांबी एक मीटर ते दीड मीटर असते.
४. शिलाई मशीनचे इंग्रजी संशोधन थॉम्स सेंट ने केले होते.
५. शारीरिक चाचणीला भौतिक परीक्षण असेही म्हणतात.

प्रश्न २ थोडक्यात माहिती द्या.

(२०)

१. मेजर टेप
२. टेलर चौक
३. कटिंग टेबल
४. ब्रश

प्रश्न ३ थोडक्यात उत्तरे द्या.

(३०)

१. मूलभूत टाके व त्याचे प्रकार लिहा.
२. सुया का मोडतात?

प्रश्न ४ शिवण यंत्राची निगा व काळजी कशी घ्यावी?

(२०)

प्रश्न ५ खाली दिलेल्या मापावरून साधा फ्रॉकची आकृती काढा.

(२०)

मापे २८ इंच कोठा व २ इंच कमर उंची, ९ इंच शोल्डर, १६ इंच घेर उंची, ४ इंच बाही लांबी,
४ इंच दंडघेर, ५ इंच पुढील गळा उंची, ५ इंच मागील गळा, गळ्याला चोकोनी आकार द्या.

पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी होळकर सोलापूर विद्यापीठ, सोलापूर
Punyashlok Ahilyadevi Holkar Solapur University, Solapur
Skill Development Centre

Course Title: - "Certificate Course in Journalism And Mass Communication"

Day: - Monday

Time: - 11.00 to 01.00

Date: - 10/02/2025

Mark: - 60

Subject: - MASS COMMUNICATION: MODERN MASS MEDIA

Paper: - 1

Instructions: - 1. All Questions are compulsory.

2.Right side numbers indicate Marks

प्रश्न क्र.१. योग्य पर्याय निवडा

गुण :१०

१. १९३६ मध्ये ----- अस्तित्वात आले

अ. ऑल इंडिया रेडिओ ब. इंडियन ब्रॉडकास्टिंग कंपनी क. आकाशवाणी ड. यापैकी नाही

२. संपादकीय पानाच्या नियोजनासाठी कोण जबाबदार आहे

अ. संपादक ब. बातमी संपादक क. रिपोर्टर ड. निवासी संपादक

३. भारतात दूरदर्शनची सुरुवात ----- मध्ये झाली

अ. १५ सप्टेंबर १९५९ ब. १४ एप्रिल १९२० क. १७ जून १९२० ड. १५ मार्च १९२०

४. -----हे सोलापुरातील खाजगी व्यावसायिक रेडिओ स्टेशन आहे

अ. माय एफ एम ९५ ब. आकाशवाणी क. रेडिओ मिरची ड. रेड एफ एम

५. 2LO आहे -----

अ. इंग्लंडचे पहिले रेडिओ स्टेशन ब. टी वी चानल क. एफ एम ड. वृत्तपत्र

६. ---- हे आरजेचे पूर्ण रूप आहे

अ. रेडिओ जॉकी ब. रिअल जॉक क. रिअल जॉकी ड. यापैकी नाही

७. इंटरनेटमध्ये कनेक्ट केलेल्या क्लायंटला ---- प्रोटोकॉल आयपी पत्ता नियुक्त करतो

अ. डीएचसीपी ब. आयपी क. आरपीसी ड. आरएसव्हीपी

८. युनिकोड हे एक -----

अ. ऑपरेटिंग सिस्टम ब. सार्वत्रिक भाषा क. अड्रोईड अनुप्रयोग ड. यापैकी काहीही नाही

९. ई-मेल पूर्ण रूप

अ. इलेक्ट्रॉनिक मेल ब. इलेक्लेक्टिक मेसेज क. इलेक्ट्रिकल मोड ड. यातील नाही

१०. पुढीलपैकी कोणता प्रोटोकॉल इंटरनेटमध्ये वापरला जातो

अ. एचटीटीपी ब. डीएचसीपी क. डीएनएस ड. डीएनएस, एचटीटीपी आणि डीएनएस

प्रश्न क्र.२. संक्षिप्त उत्तरे दया (पाच पैकी कोणतेही चार)

गुण :१२

१. रेडिओची गुणवैशिष्ट्ये स्पष्ट करा
२. पत्रकारितेमध्ये इंटरनेटचे महत्व स्पष्ट करा
३. चित्रपट निर्मिती प्रक्रिया स्पष्ट करा
४. इंटरनेट हि संकल्पना स्पष्ट करा
५. रेडीओ हे माध्यम स्पष्ट करा

प्रश्न क्र.३. टिपा लिहा (तीन पैकी कोणतेही दोन)

गुण :०८

१. फेसबुक
२. चित्रपट रसस्वाद
३. टेलिव्हिजन

प्रश्न क्र.४. सविस्तर उत्तरे लिहा (कोणतेही तीन)

गुण :३०

१. प्रसार माध्यमांची कार्ये विषद करा
२. रेडिओचा इतिहास स्पष्ट करा
३. ऑनलाईन वृत्तपत्राचे महत्व विषद करा
४. चित्रपट निर्मितीतील घटकांची चर्चा करा

पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी होळकर सोलापूर विद्यापीठ, सोलापूर
Punyashlok Ahilyadevi Holkar Solapur University, Solapur
Skill Development Centre

Course Title: - "Certificate Course in Journalism And Mass Communication"

Day: - Tuesday

Time: - 11.00 to 01.00

Date: - 11/02/2025

Mark: - 60

Subject: - MASS COMMUNICATION: MODERN MASS MEDIA

Paper: - 2

Instructions: - 1. All Questions are compulsory.

2. Right side numbers indicate Marks

प्रश्न क्र.१. योग्य पर्याय निवडा

गुण :१०

१. बातमीच्या पहिल्या परीछेदाला ----- म्हणतात

अ. शिरोभाग ब. मथळा क. शीर्षक ड. जनसंपर्क

२. अग्रलेखाच्या पानावरील मजकुराचे नियोजन ----- करतात

अ. वृत्तसंपादक ब. वार्ताहर क. संपादक ड. यापैकी नाही

३. बातमीची रचना ----- सारखी असते

अ. उलटा त्रिकोण ब. सुलटा त्रिकोण क. आयात ड. गोल

४. ए.बी.सी. वृत्तपत्राच्या -----चे मोजमाप करते

अ. वाचकवर्ग ब. खप क. महसूल ड. यापैकी नाही

५. मोठ्या वृत्तपत्रात नोकरी करीत असलेल्या आणि राज्याच्या राजधानितील वार्ताकन करणार्याला ----- म्हणतात

अ. स्ट्रिंजर ब. वृत्तप्रतीनिधी क. मुक्त पत्रकार ड. विशेष प्रतिनिधी

६. बातमीचे मूल्य ----- वरून ठरते

अ. ताजेपणा ब. नजीकता क. महात्म्य ड. वरील सर्व

७. पूर्वीची बातमी पुढे नेणाऱ्या बातमीस ----- म्हणतात

अ. पाश्र्वभूमी ब. आढावा क. पाठपुरावा ड. संयुक्त बातमी

८. विकासासंबंधी केलेले लेखन ----- असते

अ. विकासवार्ता ब. लेखमाला क. बातमीपत्र ड. इंटरनेट

९. बातमी लिहिताना नेहमी लक्षात ठेवावयाची बाब म्हणजे बातमी ----- असावी

अ. वस्तुनिष्ठ ब. गुंतागुंतीची क. अलंकारिक ड. यापैकी नाही

१०. एकपदरी मथळ्याला ----- म्हणतात

अ. पट्टिका ब. महाशिर्षक क. स्टोरी ड. यापैकी नाही

प्रश्न क्र.२. संक्षिप्त उत्तरे दया (पाच पैकी कोणतेही चार)

गुण :१२

१. बातमीचे बदलते स्वरूप स्पष्ट करा
२. पत्रकाराचे हुद्दे व प्रकार स्पष्ट करा
३. पत्रकाराच्या अंगी कोणते कौशल्य असणे गरजेचे आहे
४. पत्रकारांसाठी उपयुक्त असणारी साधने स्पष्ट करा
५. मुलाखतीचे प्रकार स्पष्ट करा

प्रश्न क्र.३. टिपा लिहा (तीन पैकी कोणतेही दोन)

गुण :०८

१. पत्रकारांचे कार्य
२. संपादकीय संस्कार
३. संपादकीय लेख

प्रश्न क्र.४. सविस्तर उत्तरे लिहा (कोणतेही तीन)

गुण :३०

१. वृत्तलेख म्हणजे काय, वृत्तलेखाच्या विविध प्रकारांचा शोध द्या
२. नभोवाणी साठी बातमी लेखन कसे कराल ते सोदाहरण स्पष्ट करा
३. ऑनलाईन वृत्तपत्राचे महत्व विषद करा
४. टेलिव्हिजनसाठी लेखन कश्या प्रकारे ते स्पष्ट करा

पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी होळकर सोलापूर विद्यापीठ, सोलापूर
Punyashlok Ahilyadevi Holkar Solapur University, Solapur
Skill Development Centre

Course Title: - “Certificate Course in Journalism And Mass Communication”

Day: - Wednesday

Time: - 11.00 to 01.00

Date: - 12/02/2025

Mark: - 60

Subject: - VARIOUS FIELDS OF NEWS

Paper: - 3

Instructions: - 1. All Questions are compulsory.

2. Right side numbers indicate Marks

प्रश्न १. योग्य पर्याय निवडा. प्रत्येकी एका गुणाचे दहा प्रश्न

गुण १०

१) घोटाळा आणि भ्रष्टाचार या संदर्भातील बातम्यांचा समावेश-----पत्रकारिते मध्ये होतो.

- अ) पीत पत्रकारिता ब) विकास पत्रकारिता
क) शोध पत्रकारिता ड) यापैकी नाही

२) पत्रकारितेतील 'बिट' या शब्दाचा अर्थ -----असतो.

- अ) बातमीचे मथळे ब) पत्रकार नियमितपणे पूर्कण करत असलेले क्षेत्र किंवा विषय
क) प्रकाशित कथेमध्ये केलेली सुधारणा ड) वर्तमानपत्राची विशेष आवृत्ती

३) एफ.आय.आर. मधील तपशीलवार -----प्रकारच्या बातम्या आधारलेल्या असतात.

- अ) आर्थिक ब) राजकीय क) सांस्कृतिक ड) गुन्हेगारी

४) पत्रकाराची प्राथमिक भूमिका-----असते.

- अ) वाचकांचे मनोरंजन करणे ब) सरकारी धोरणांचा प्रचार करणे
क) अचूक आणि संतुलित बातम्या देणे ड) उत्पादनांची जाहिरात करणे

५) -----हे बातमीचे मूल्य आहे.

- अ) महात्म्य ब) नजीकता क) संघर्ष ड) यापैकी सर्व

६) पर्यावरणीय वार्ताकन -----याच्याशी संबंधित आहे:

- अ) राजकीय घटना ब) हवामान बदल, प्रदूषण आणि संवर्धन समस्या
क) शेअर बाजारातील कल ड) सेलिब्रिटी बातम्या

७) -----हे पत्रकारांचे साधन आहे.

- अ) मोबाईल ब) संगणक क) कॅमेरा ड) यापैकी सर्व

८) आरोग्य विषयक वार्ताकनासाठी -----आवश्यक आहे.

- अ) आर्थिक ज्ञान ब) राज्यशास्त्रातील पार्श्वभूमी
क) क्रीडा नियमांचे ज्ञान ड) वैद्यकीय संज्ञा, ट्रेड आणि सार्वजनिक आरोग्य समस्या समजून घेणे

९) नाटक आणि दूरचित्रवाणीवरील मालिका संदर्भातील बातमी ही-----पत्रकारितेच्या प्रकारात मोडते.

- अ) मनोरंजन ब) शोध क) विकास ड) यापैकी नाही

१०) ----- हा बातमीचा प्रकार नाही.

- अ) कठीण बातमी ब) मृदू बातमी क) मनावी स्वारस्याची बातमी ड) यापैकी नाही

प्रश्न २. संक्षिप्त उत्तरे द्या . प्रत्येकी तीन गुणाचे पाच पैकी चार सोडवा.

गुण १२

- १) कृषी पत्रकारेती समोरील आव्हाने स्पष्ट करा?
- २) पत्रकार परिषद म्हणजे काय?
- ३) राजकीय वार्ताकनासाठी कोण-कोणते स्त्रोत उपयुक्त ठरतात?
- ४) महापालिकेचे वार्ताकन करताना कोण-कोणत्या घटकांचा समावेश करता येतो.
- ५) क्रीडा वार्ताकन करत असताना कोणा-कोणाच्या मुलाखतींचा समावेश करता येते?

प्रश्न ३. टीपा लिहा. प्रत्येकी चार गुणाचे तीन पैकी दोन सोडवा.

गुण ०८

- १) ग्रामीण भागातील समस्या आणि पत्रकारांची भूमिका
- २) जिल्हा परिषदेच्या विविध विभाग आणि कामकाजाचे स्वरूप
- ३) आरोग्य विषयक वार्ताकन

प्रश्न ४. सविस्तर उत्तरे लिहा.

प्रत्येकी दहा गुणाचे चार पैकी कोणतेही तीन दीर्घोत्तरी प्रश्नाची उत्तरे लिहा.

गुण ३०

- १) 'पत्रकारितेचे बदलते स्वरूप' या विषयावरती सविस्तर लिहा.
- २) वार्ताहरांच्या जबाबदाऱ्या कोण कोणत्या-आहेत?
- ३) पर्यावरण जतन आणि संवर्धनात प्रसार माध्यमांची भूमिका स्पष्ट करा?
- ४) शोधपत्रकारिता ही संकल्पना स्पष्ट करा. उदाहरण द्या.

पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी होळकर सोलापूर विद्यापीठ, सोलापूर
Punyashlok Ahilyadevi Holkar Solapur University, Solapur
Skill Development Centre

Course Title: - “Certificate Course in Journalism And Mass Communication”

Day: - Thursday

Time: - 11.00 to 01.00

Date: - 13/02/2025

Mark: - 60

Subject: - FUNCTIONS RESPONSIBILITIES OF EDITOR

Paper: - 4

Instructions: - 1. All Questions are compulsory.

2. Right side numbers indicate Marks

प्रश्न क्र. १ योग्य पर्याय निवडा.

गुण-१०

१. वृत्तपत्रात ----- हे प्रामुख्याने अग्रलेख लिहित असतात.

अ) मुख्य संपादक ब) उपसंपादक क) वृत्तसंपादक ड) यापैकी नाही

२. ----- हा अग्रलेख लेखनाचा प्रकार नाही.

अ) टीकात्मक ब) पाठपुरावा क) प्रशंसात्मक ड) भयदायी

३. ----- हा बातमी रचनेतला घटक आहे.

अ) प्रस्तावना ब) पार्श्वभूमी क) मथळा ड) यापैकी सर्व

४. व्याकरण, शुद्धलेखन आणि विरामचिन्हांच्या चुका सुधारण्याला ----- म्हणतात.

अ) आराखड्याची रचना ब) संपादन क) मथाळा लेखन ड) यापैकी नाही

५. प्रत्येक स्थानिक वार्ताहरांस केलेल्या कामगिरीच्या वाटपाचा तपशील असाईनमेंट डायरीत ----- लिहितात.

अ) संपादक ब) वृत्त संपादक क) सहायक संपादक ड) उपसंपादक

६. ----- हे पेजीनेशनचे सॉफ्टवेअर नाही.

अ) इन डिझाइन ब) कार्कएक्सप्रेस क) एडियस ड) यापैकी नाही

७. ----- हे संपादकाचे प्राथमिक काम आहे.

अ) जाहिराती लिहिणे ब) स्पष्टता आणि अचूकतेसाठी आशयाची तपासणी करणे

क) मुलाखती घेणे ड) यापैकी नाही

८. विद्यार्थी आंदोलनाच्या बातमीचे ----- हे वार्तामूल्य आहे.

अ) परिणाम ब) संघर्ष क) महत्व ड) महात्म्य

९. वृत्तपत्रात छापण्यायोग्य बातम्यांच्या निवडीचा अंतिम निर्णय ----- करतात.

अ) संपादक ब) व्यवस्थापक क) वाचक ड) यापैकी नाही

१०. वृत्तपत्राचे मुद्रक, प्रकाशक आणि संपादक यांचा तपशील ----- दिला जातो.

अ) बाय लाईन ब) स्काय लाईन क) प्रिंट लाईन ड) यापैकी नाही

प्रश्न क्र. २ संक्षिप्त उत्तरे द्या.(कोणतेही चार)

गुण-१२

१. वाचकांची पत्रे यावरती सविस्तर लिहा.
२. स्फुटलेखनाचे महत्व स्पष्ट करा.
३. 'सहसंपादकाची जबाबदारी' या विषयावरती संक्षिप्त टीप लिहा.
४. स्फुटलेखन म्हणजे काय?
५. साईड आर्टिकल म्हणजे काय?

प्रश्न क्र. ३ टिपा लिहा.(कोणतेही दोन)

गुण-०८

१. संपादकीय पानाचे नियोजन
२. विशेष प्रतिनिधी
३. वृत्तपत्रातील भाषा

प्रश्न क्र. ४ सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही तीन)

गुण-३०

१. यावर टीप लिहा 'संपादकीय पानाचे महत्त्व'
२. मुख्य संपादकाच्या जबाबदाऱ्या कोणत्या आहेत?
३. अग्रलेखांचे प्रकार कोण-कोणते आहेत?
४. संपादकीय विभागाची रचना आणि कार्ये स्पष्ट करा.

पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी होळकर सोलापूर विद्यापीठ, सोलापूर
Punyashlok Ahilyadevi Holkar Solapur University, Solapur
Skill Development Centre

Certificate Course: - “बालवाडी शिक्षिका प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम”

Day: - Monday

Date: - 10/02/2025

Subject: - बालशिक्षणाचे सिद्धांत व शालेय व्यवस्थापन

Time: - 11.00 to 02.00

Mark: - 100

Paper: - 1

Instructions: - 1. All Questions are compulsory.

2.Right side numbers indicate Marks

प्रश्न 1 ला. रिकाम्या जागा भरा.

(20)

1).हा फ्रेंच विचारवंत होता.

A) रुसो B) दिदरो C) कार्लमाक्स D) न्यूटन

2) मादाम मॉन्टेसरी चा जन्मला झाला

A) 30 ऑगस्ट 1870 C) 31 ऑगस्ट 1870 B) 1 ऑगस्ट 1870 D) 21 ऑगस्ट 1870

3) अनुताई वाघ यांनाहा पुरस्कार दिला गेला.

A) आदर्श शिक्षिका B) आदर्श महिला C) आदर्श कामगार D) आदर्श पालक

4) बालवाडीचाहा केंद्रबिंदू आहे.

A) बालक B) पालक C) समाज D) धर्म

5)म्हणजे घर व शाळा यांना जोडणारा दुवा.

A) पर्यटन B) हॉस्पिटल C) निसर्ग परिसर D) बालवाडी

6) मॉन्टेसरी पद्धत हीवर्षांच्या मुलासाठी असते.

A) तीन ते सहा B) तीन ते पाच C) तीन ते आठ D) तीन ते नऊ

7) स्वयंस्फूर्ती म्हणजे होय.

A) प्रेरणा B) ध्येय C) वचन D) विश्वास

8) बालवाडी हि एकआहे.

A) सामाजिक संस्था B) ग्रामपंचायत C) घरसंस्था D) कुटुंबसंस्था

9) बाल न्याय अधिनियम ला संमत झाला

A) 1987 B) 1987 C) 1986 D) 1988

10)म्हणजेच ज्ञानेंद्रिय व कर्णेंद्रिय यांचा विकास होय.

A) केंद्रीय विकास B) लोक विकास C) सामाजिक विकास D) कुटुंबविकास

प्रश्न 2. टिपा लिहा. (कोणतेही 4)

)20(

1) मॉन्टेसरी पद्धत

2) राष्ट्रीय वृत्तीचा विकास

3) डेड स्टॉक रजिस्टर

4) नियमित वैद्यकीय तपासणी

5) भावनांचा विकास.

6) भाषा विकास

प्रश्न 3 रा. सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही 2(

)20(

1) स्वावलंबन कसा असावा ?

2) बालवाडी साहित्याचे महत्त्व ?

3) बालकांच्या चांगल्या सवयी कोणत्या?

प्रश्न 4 था. दिर्घोत्तरी उत्तरे लिहा. (कोणतेही 1(

)20(

1) सामाजिक विकास म्हणजे काय?

2) बालवाडी ची इमारत कशी असावी?

प्रश्न 5 वा. बाल शिक्षणाची मूलतत्त्वे स्पष्ट करा.

)20(

पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी होळकर सोलापूर विद्यापीठ, सोलापूर
Punyashlok Ahilyadevi Holkar Solapur University, Solapur
Skill Development Centre

Certificate Course: - “बालवाडी शिक्षिका प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम”

Day: - Tuesday

Date: - 11/02/2025

Subject: - बालमानसशास्त्र

Time: - 11.00 to 02.00

Mark: - 100

Paper: - 2

Instructions: - 1. All Questions are compulsory.

2. Right side numbers indicate Marks

प्रश्न १ ला. रिकाम्या जागा भरा.

(२०)

१. प्रमुख अभ्यास पद्धती आहे.

A) मानसशास्त्र B) समाजशास्त्र C) इतिहास D) राज्यशास्त्र

२. ही मानसशास्त्राचे प्रमुख अभ्यास पद्धती आहे.

A) समाजशास्त्र B) आत्मनिरीक्षण C) इतिहास D) भूगोल

३. ही शिक्षण प्रक्रियेचे ची मध्यवर्ती कल्पना आहे.

A) महाविद्यालय B) समाज C) विद्यालय D) विकास

४. शारीरिक विकासाचे प्रकार..... आहेत.

A) सहा B) चार C) पाच D) आठ

५. हा माणसाच्या जीवनातील माणसाच्या जीवनातील अंग आहे .

A) भावनिकता B) प्रसंगीतता C) सहनशीलता D) उदासीनता

६. बाल्यावस्था..... वर्षापर्यंत आहे .

A) ०-९ B) ०-६ C) ०-८ D) ०-४

७. ज्ञानग्रहण करण्याची पहिली पायरी म्हणजे

A) संवेदना B) भावनिकता C) उदासीनता D) सहनशीलता

८. फुफुसाची वाढ..... वर्षांमध्ये जलद गतीने होते.

A) चार B) पाच C) सहा D) सात

९. मॅकडुगलने सहजप्रवृत्ती सांगितलेल्या आहेत.

A) चौदा B) पंधरा C) सोळा D) वीस

१०. अवधानाचे आंतरिक घटक आहेत.

A) सहा B) सात C) आठ D) नऊ

प्रश्न २ रा. टिपा लिहा. (कोणतेही ०४) (२०)

१. अभिरुची
२. स्मरण
३. अवधान
४. बालकांच्या दोन सामाजिक गरजा
५. मानवी विकास
६. प्रेरणा

प्रश्न ३ रा . सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) (२०)

१. मानवी विकासाचे फायदे सांगा ?
२. स्वावलंबीचे उद्दिष्ट सांगा ?
३. भावनांचे प्रकार किती आहेत ?

प्रश्न ४ था . दिर्घोत्तरी उत्तरे लिहा. (कोणतेही एक) (२०)

१. लहान मुलांचे स्वच्छतेची साधने कशी वापरावीत
२. अनुवंश मध्ये येणारे गुणधर्म कोणते

प्रश्न ५ वा बालकाच्या विकासाचे प्रकार सांगा ? (२०)

पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी होळकर सोलापूर विद्यापीठ, सोलापूर
Punyashlok Ahilyadevi Holkar Solapur University, Solapur
Skill Development Centre

Certificate Course: - “बालवाडी शिक्षिका प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम”

Day: - Wednesday

Date: - 12/02/2025

Subject: - बाल आरोग्य व बाल आहार.

Time: - 11.00 to 02.00

Mark: - 100

Paper: - 3

Instructions: - 1. All Questions are compulsory.

2.Right side numbers indicate Marks

प्रश्न १) रिकाम्या जागा भरा. (२०)

१) जीभअसणे हे चांगल्या आरोग्याचे लक्षण आहे.

A) गुलाबी B) पिवळी C) निळी D) हिरवी

२) लहान मुलांचे कपडे शक्यतोअसावेत.

A) सुती B) गरम C) थंड D) जीन्स विहिरीत

३) फळे खाणे हेआहाराचे लक्षण आहे.

A) सकस B) निष्कृष्ट C) कमी दर्जाचे D) जीवनसत्व

४) पोलिओचीवर्षापर्यंत देतात.

A) तीन ते नऊ B) नऊ ते बारा C) बारा ते पंधरा D) तेरा ते पंधरा

५)मुळे गालगुंड होतो.

A) जिवाणूमुळे B) विषाणूमुळे C) पाण्यामुळे D) फळामुळे

६) जे कामेकांच्या सहवासात आल्यानंतर जे रोग होतात त्यांनाम्हणतात.

A) संसर्गजन्य B) सर्दी C) ताप D) कावीळ

७)बूस्टर ही दीड ते दोन वर्षात दिली जाते.

A) बीसीजी B) टीसीजी C) एमसी D) आरसीजी

८) जन्मापासून तीन महिन्यांनंतरहि लस देतात.

A) डीटीपी B) टीपीटी C) पीसर D) डीचीपी

९) हाडमोडी म्हणजेच होय.

A) हस्तेबंग B) कावीळ C) मलेरिया D) टायफॉईड

१०) रात्री खाऊ नये.

A) गोड B) तिखट C) आंबट D) तुरट

प्रश्न २ रा. (अ) टिपा लिहा. (२०) (कोणतेही ०४)

१) लहान मुलांना खेळ.

२) हवा प्रदूषण

३) समतोल आहार

४) स्वच्छ पाणी पिण्याचे फायदे.

५) पोलिओ पासून वाचण्याचे उपाय

६). स्तनपानाचे फायदे

प्रश्न ३ रा. सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही २) (२०)

१) प्रदूषणचे प्रकार लिहा?

२) सकस व पौष्टिक अन्न कोणते ते लिहा ?

३) बालकाला आहार कोणत्या पद्धतीचा द्यावा ?

प्रश्न ४ था. दिर्घोत्तरी प्रश्न. (कोणतेही एक) (२०)

१) लहान मुलांना स्वच्छतेचे महत्व कसे सांगाल?

२) हवा प्रदूषण कशा पद्धतीने आपण रोखू शकतो?

प्रश्न. ५ वा. टिपा लिहा . (२०)

१) बालकाच्या आरोग्यावर परिणाम करणारे घटक कोणते ते लिहा?

पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी होळकर सोलापूर विद्यापीठ, सोलापूर
Punyashlok Ahilyadevi Holkar Solapur University, Solapur
Skill Development Centre

Certificate Course: - “बालवाडी शिक्षिका प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम”

Day: - Thursday

Time: - 11.00 to 02.00

Date: - 13/02/2025

Mark: - 100

Subject: - बाल शिक्षकांची कार्यपद्धती

Paper: - 4

Instructions: - 1. All Questions are compulsory.

2.Right side numbers indicate Marks

प्रश्न १ ला. रिकाम्या जागा भरा. (२०)

१. स्वतःचे काम स्वतः करणे म्हणजे _____ होय.

- A) स्वावलंबन B) स्वार्थ C) प्रेरणा D) विश्वास

२. _____ महिन्यामध्ये नाव नोंदणी असते.

- A) मे B) जुलै C) जून D) फेब्रुवारी

३. ३) बडबड गीता मधून _____ विकास होतो.

- A) लिहण्याचा B) बोलण्याचा C) वाचण्याचा D) गाण्याचा

४. ४) _____ वर्गात रोज नऊ निर्मितीचा आनंद मिळतो.

- A) भाषा B) गणित C) शास्त्र D) संगीत

५. ५) _____ गाणी लावण्यामुळे बालकांमध्ये सहकार्याची वृत्ती वाढते.

- A) समूहगीत B) निसर्गगीत C) पाश्चात्यगीत D) बालभावगीत

६. ६) राष्ट्र गीतामुळे बालकांमध्ये _____ भावना वाढते.

- A) राष्ट्रप्रेमाची B) विश्वासाची C) मित्रत्वाची D) सहानुभूतीची

७. ७) बालकांच्या मनातील गीत म्हणजे _____ होय.

- A) बालभावगीत B) समूहगीत C) पाश्चात्यगीत D) निसर्गगीत

८. ८) बालवाडी काढण्यासाठी कमीत कमी _____ कुटुंबे असावीत.

- A) २०० ते २५० B) २२० ते २३० C) ३०० ते ४०० D) ५०० ते ६००

९. _____ ही लेखनाची तयारी आहे.

- A) पताके B) खेळ C) सुविचार D) गाणे

१०. २६ जानेवारी हा भारताचा _____ आहे.

- A) प्रजासत्ताक दिन B) स्वातंत्र्यदिन C) लोकशाहीदिन D) कामगारदिन

प्रश्न २ रा. टिपा लिहा. (कोणतेही ४) (२०)

१. संगीत
२. बडबड गीते
३. बेरीज वजाबाकी संबोध
४. बेंढे खेळ
५. बालकांमध्ये सहकार्याची जोपासना निर्माण करणे
६. बालकाचे स्वावलम्बन नाण्याचा परिचय.

प्रश्न ३ रा . सविस्तर उत्तरे लिहा . कोणतेही (२) (२०)

१. सांघिक खेळाचा फायदा सांगा
२. सम-विषम कल्पना लहान मुलांमध्ये कशी विकसित होते
३. टोपली चा खेळ कशा स्वरूपाचा असतो

प्रश्न ४ था. दिर्घोतरी उत्तरे लिहा. (कोणतेही एक) (२०)

१. वैज्ञानिक खेळणीचे फायदे
२. ज्ञानेंद्रियांचा शिक्षणामध्ये उद्देश कसा सफल होतो

प्रश्न ५ वा. बालकाचा विकास बालवाडीच्या साह्याने कशा प्रकारे करता येतो ते स्पष्ट करा? (२०)

पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी होळकर सोलापूर विद्यापीठ, सोलापूर
Punyashlok Ahilyadevi Holkar Solapur University, Solapur
Skill Development Centre

Certificate Course: - “बालवाडी शिक्षिका प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम”

Day: - Friday

Time: - 11.00 to 02.00

Date: - 14/02/2025

Mark: - 100

Subject: - बालकल्याण व समाज शिक्षण

Paper: - 5

Instructions: - 1. All Questions are compulsory.

2.Right side numbers indicate Marks

प्रश्न १ला. रिकाम्या जागा भरा.

(२०)

१) बाल शिक्षणाची चळवळ सुरु होऊन _____ अधिक काळ लोटला आहे.

A) दीडशे वर्षांहून B) चारशे वर्षांहून C) तीनशे वर्षांहून D) पाचशे वर्षांहून

२) लुईस ब्रेल याने _____ शोध लावला.

A) पेनचा B) शून्याचा C) मोटारीचा D) ब्रेल लिपीचा

३) बाल अधिनियम _____ ला झाला.

A) १९८६ B) १९८७ C) १९८८ D) १९९३

४) शिक्षणापासून दूर असलेल्या मुलांना _____ बालक असं संबोधलं जातं.

A) वंचित B) बाधित C) अशिक्षित D) शिक्षित

५) _____ हा शिक्षणाचा केंद्रबिंदू आहे.

A) पालक B) बालक C) समाज D) संस्था

६) _____ वर्षापर्यंतची मुले बालवाडीत येत असतात.

A) तीन ते सहा B) चार ते पाच C) सहा ते सात D) तीन ते दहा

७) बालवाडी मध्ये बालकांचा _____ विकास होतो.

A) सर्वांगीण B) कमी प्रमाणात C) जास्त प्रमाणात D) कमी जास्त

८) _____ हे सुद्धा एक प्रकारचे छंद केंद्रच आहे.

A) बालभवन B) समाजभवन C) सांस्कृतिकभवन D) मातापालकभवन

९) _____ ही जगातील प्रमुख समस्या आहे.

A) लोकसंख्या विस्फोट B) प्रदूषण C) नदी प्रदूषण D) वायुप्रदूषण

१०) रिमांड होम लाच _____ असे म्हणतात.

A) स्वीकार ग्रह किंवा सुधार ग्रह B) बालभवन C) समाजभवन D) सांस्कृतिकभवन

प्रश्न २ रा. टिपा लिहा. (कोणतेही ०३)

(२०)

१) अपंगाच्या गैरसोय

२) समाज शिक्षण

- ३) बालक कल्याण
- ४) लोकसंख्या शिक्षण
- ५) पर्यावरण
- ६) लोकसंख्या विस्फोट

प्रश्न ३ रा. सविस्तर उत्तरे लिहा . कोणतेही (०३)

(२०)

- १) बालकांच्या शाळेशी जागेची समस्या?
- २) निराधार बालकांना शिक्षण कसे द्यावे?
- ३) बालवाडी केंद्रांचे फायदे?

प्रश्न ४ था. दिर्घोत्तरी उत्तरे लिहा. (कोणतेही १)

(२०)

- १) मोठ्या कुटुंबाचे दोन तोटे सांगा?
- २) बालकांच्या समस्या सांगा?

प्रश्न ५ था. दिर्घोत्तरी उत्तरे लिहा.

(२०)

सामाजिकदृष्ट्या वंचित बालकांची शिक्षणाचे महत्व स्पष्ट करा ?

पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी होळकर सोलापूर विद्यापीठ, सोलापूर
Punyashlok Ahilyadevi Holkar Solapur University, Solapur
Skill Development Centre

Certificate Course: - "Certificate Course in Montessori Teacher Training"

Day: - Monday

Time: - 11.00 to 02.00

Date: - 10/02/2025

Mark: - 100

Subject: - Principles of Child Education & school administration

Paper: - 1

Instructions: - 1. All Questions are compulsory.

2. Right side numbers indicate Marks

Question 1. Fill in the blanks.

(20)

1). _____ was a French thinker.

- A) Rousseau B) Diderot C) Karl Marx D) Newton

2) Madame Montessori was born on _____

- A) 30 August 1870 B) 1 August 1870 C) 31 August 1870 D) 21 August 1870

3) Anutai Wagh was given the _____ award.

- A) Ideal Teacher B) Ideal Woman C) Ideal Worker D) Ideal Parent

4) The _____ is the focal point of kindergarten.

- A) Child B) Parent C) Society D) Religion

5) _____ means the link between home and school.

- A) Tourism B) Hospital C) Nature area D) Kindergarten

6) Montessori method is for _____ year-old children.

- A) Three to six B) Three to five C) Three to eight D) Three to nine

7) Spontaneity means _____ yes.

- A) Inspiration B) Goal C) Promise D) Faith

8) Kindergarten is a _____

- A) Social institution B) Gram Panchayat C) Household institution D) Family institution

9) Juvenile Justice Act was passed in _____

- A) 1987 B) 1987 C) 1986 D) 1988

10) _____ means the development of the sensory and motor organs.

- A) Central development B) People development
C) Social development D) Family development

Question 2. Write notes. (Any 4)

(20)

1) Montessori Method

2) Development of National Attitude

3) Dead Stock Register

4) Regular Medical Check-up

5) Development of Emotions.

6) Language Development

Question 3rd. Write detailed answers. (Any 2) (20)

- 1) How should self-reliance be?
- 2) Importance of kindergarten literature?
- 3) What are the good habits of children?

Question 4th. Write long answers. (Any 1) (20)

- 1) What is social development?
- 2) How should the kindergarten building be?

Question 5th. Explain the basics of early childhood education (20)

पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी होळकर सोलापूर विद्यापीठ, सोलापूर
Punyashlok Ahilyadevi Holkar Solapur University, Solapur
Skill Development Centre

Certificate Course: - “Certificate Course in Montessori Teacher Training”

Day: - Tuesday

Time: - 11.00 to 02.00

Date: - 11/02/2025

Mark: - 100

Subject: - Child Psychology

Paper: - 2

Instructions: - 1. All Questions are compulsory.

2. Right side numbers indicate Marks

Question 1. Fill in the blanks.

(20)

- 1) _____ is the main method of study.
A) Psychology B) Sociology C) History D) Political Science
- 2) _____ is the main method of study of psychology.
A) Sociology B) Introspection C) History D) Geography
- 3) _____ is the central idea of the educational process.
A) College B) Society C) School D) Development
- 4) Types of physical development are _____
A) Six B) Four C) Five D) Eight
- 5) _____ is the part of human life in human life.
A) Emotionality B) Situationalism C) Tolerance D) Indifference
- 6) Infancy is up to _____ year.
A) 0-9 B) 0-6 C) 0-1 D) 0-4
- 7) The first step in acquiring knowledge is _____
A) Sensation B) Emotionality C) Indifference D) Tolerance
- 8) Lung growth occurs at a rapid rate in the years of _____
A) Four B) Five C) Six D) Companion
- 9) McDougall has said _____ instincts.
A) Fourteen B) Fifteen C) Sixteen D) Twenty
- 10) The internal components of attention are _____
A) Six B) Companion C) Eight D) Nine

Question 2nd. Write notes. (Any 04)

(20)

- 1) Aptitude
- 2) Memory
- 3) Attention
- 4) Two social needs of children
- 5) Human development
- 6) Motivation

Question 3rd. Write detailed answers. (Any two)

(20)

- 1) Mention the benefits of human development?
- 2) What is the goal of self-reliance?
- 3) What are the types of emotions?

Question 4th. Write long answers. (Any one)

(20)

- 1) How to use hygiene tools for children
- 2) What are the characteristics that come in genes

Question 5th. What are the types of child development?

(20)

पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी होळकर सोलापूर विद्यापीठ, सोलापूर
Punyashlok Ahilyadevi Holkar Solapur University, Solapur
Skill Development Centre

Certificate Course: - "Certificate Course in Montessori Teacher Training"

Day: - Wednesday

Time: - 11.00 to 02.00

Date: - 12/02/2025

Mark: - 100

Subject: - Child Health and Child Diet.

Paper: - 3

Instructions: - 1. All Questions are compulsory.

2. Right side numbers indicate Marks

Question 1) Fill in the blanks.

(20)

1) A tongue _____ is a sign of good health.

- A) Pink B) Yellow C) Blue D) Green

2) Children's clothes should preferably be _____

- A) Cotton B) Hot C) Cold D) Jeans in the well

3) Eating fruits is a sign of _____ diet.

- A) Healthy B) Poor C) Low quality D) Vitamin

4) Polio is given up to _____ years.

- A) Three to nine B) Nine to twelve C) Twelve to fifteen D) Thirteen to fifteen

5) _____ causes mumps.

- A) Bacteria B) Virus C) Water D) Fruit

6) Diseases that occur after coming into contact with people are called

- A) Infectious B) Cold C) Fever D) Jaundice.

7) _____ booster is given at one and a half to two years.

- A) BCG B) TC C) MC D) RC

8) After three months of birththis vaccine is given.

- A) DTP B) TPT C) Psor D) DCP

9) Hamdodi means _____ yes.

- A) Hastebang B) Jaundice C) Malaria D) Typhoid

10) Do not eat _____ at night.

- A) Sweet B) Pungent C) Sour D) Astringent

Question 2nd. (a) Write notes. (Any 04) (20)

- 1) Games for young children.
- 2) Air pollution
- 3) Balanced diet
- 4) Benefits of drinking clean water.
- 5) Measures to protect against polio
- 6). Benefits of breastfeeding

Question 3rd. Write detailed answers. (Any 2) (20)

- 1) Write the types of pollution?
- 2) Write what are the healthy and nutritious foods?
- 3) What type of food should be given to the child?

Question 4th. Long question. (Any one) (20)

- 1) How will you explain the importance of cleanliness to young children?
- 2) How can we prevent air pollution?

Question 5th. Write notes. (20)

- 1) Write the factors that affect the health of a child?

पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी होळकर सोलापूर विद्यापीठ, सोलापूर
Punyashlok Ahilyadevi Holkar Solapur University, Solapur
Skill Development Centre

Certificate Course: - "Certificate Course in Montessori Teacher Training"

Day: - Thursday

Time: - 11.00 to 02.00

Date: - 13/02/2025

Mark: - 100

Subject: - Method of Child Education

Paper: - 4

Instructions: - 1. All Questions are compulsory.

2. Right side numbers indicate Marks

Question 1. Fill in the blanks.

(20)

1) Doing your own work means _____ Yes.

- A) Self-reliance B) Selfishness C) Inspiration D) Faith

2) _____ Registration is done in the month.

- A) May B) July C) June D) February

3) Through the babbling geet _____ development occurs.

- A) Writing B) Speaking C) Reading D) Singing

4) _____ The joy of creating nine creations every day in the classroom.

- A) Language B) Mathematics C) Science D) Music

5) Playing _____ songs increase the attitude of cooperation among children.

- A) Group songs B) Nature songs C) Western songs D) Children's songs

6) National anthem increases the feeling of _____ in children.

- A) Patriotism B) Faith C) Friendship D) Sympathy

7) The song in the mind of children is _____ Yes.

- A) Children's song B) Group song C) Western song D) Nature song

8) There should be at least _____ families to open a kindergarten.

- A) 200 to 250 B) 220 to 230 C) 300 to 400 D) 500 to 600

9). _____ This is preparation for writing.

- A) Flags B) Games C) Thoughts D) Songs

10) 26th January is India's _____

- A) Republic Day B) Independence Day C) Democracy Day D) Labour Day

Question 2nd. Write notes. (Any 4) (20)

- 1) Music
- 2) Rhymes
- 3) Addition and subtraction concepts
- 4) Sitting games
- 5) Cultivating cooperation among children
- 6) Child self-reliance Introduction to coins.

Question 3rd. Write detailed answers. Any (2) (20)

- 1) State the benefits of team play
- 2) How does even-odd idea develop in young children
- 3) What is the nature of the basket game

Question 4th. Write long answers. (Any one) (20)

- 1) Benefits of scientific toys
- 2) How does the purpose of sensory organs in education succeed

Question 5th.

Explain how the development of a child can be done with the help of kindergarten? (20)

पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी होळकर सोलापूर विद्यापीठ, सोलापूर
Punyashlok Ahilyadevi Holkar Solapur University, Solapur
Skill Development Centre

Certificate Course: - "Certificate Course in Montessori Teacher Training"

Day: - Friday

Time: - 11.00 to 02.00

Date: - 14/02/2025

Mark: - 100

Subject: - Child Welfare and Social Education

Paper: - 5

Instructions: - 1. All Questions are compulsory.

2. Right side numbers indicate Marks

Question 1. Fill in the blanks.

(20)

1) The movement of early childhood education has been going on for more than _____

- A) More than 150 years B) More than 400 years
C) More than 300 years D) More than 500 years

2) Louis Braille invented _____

- A) Pen B) Zero C) Motor D) Braille script

3) The Child Act was passed on _____

- A) 1986 B) 1987 C) 1988 D) 1993

4) Children who are away from education are called _____ children.

- A) Deprived B) Disabled C) Uneducated D) Educated

5) _____ This is the center of education.

- A) Parents B) Children C) Society D) Institution

6) Children up to _____ years of age come to kindergarten.

- A) Three to six B) Four to five C) Six to six D) Three to ten

7) Children develop _____ in kindergarten.

- A) All-round B) Less C) More D) Less

8) _____ This is also a kind of hobby center.

- A) Children's house B) Community house C) Cultural house D) Parenting house

9) _____ is a major problem in the world.

- A) Population explosion B) Pollution C) River pollution D) Air pollution

10) Remand home bribe is called _____

- A) Acceptance planet or correction planet B) Children's house
C) Community house D) Cultural house

Question 2nd. Write notes. (Any 03) (20)

- 1) Disadvantages of the disabled
- 2) Social education
- 3) Child welfare
- 4) Population education
- 5) Environment
- 6) Population explosion

Question 3rd. Write detailed answers. Any (03) (20)

- 1) Space problem of children's schools?
- 2) How to provide education to destitute children?
- 3) Advantages of kindergartens.?

Question 4th. Write long answers. (Any 1) (20)

- 1) Mention two disadvantages of a large family?
- 2) Mention the problems of children?

Question 5th. Write long answers. (20)

Explain the importance of education of socially disadvantaged children?

पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी होळकर सोलापूर विद्यापीठ, सोलापूर
Punyashlok Ahilyadevi Holkar Solapur University, Solapur
Skill Development Centre

Certificate Course: - "Certificate Course in Office Automation"

Day: - Tuesday

Time: - 11.00am To 1.00pm

Date: - 11/02/2025

Mark: - 50

Subject: - **Fundamental and Operating System**

Paper: - 1

**Instructions: - 1. All Questions are compulsory.
2. Right side numbers indicate Marks**

Q. No. 1) Multiple choice questions.

(10)

1. Which generation of computers used vacuum tubes?

- a) First Generation b) Second Generation c) Third Generation d) Fourth Generation

2. The central processing unit (CPU) is responsible for:

- a) Displaying output b) Data processing and execution of instructions
c) Storing data d) Inputting data

3. What does the acronym "DOS" stand for?

- a) Disk Operating System b) Dynamic Operating System
c) Data Operating System d) Digital Operating System

4. Which type of operating system is designed to handle a single user at a time?

- Multi-user OS b) Single-user OS c) Real-time OS d) Network OS a)

5. Which of the following is not a category of software?

- a) System software b) Application software c) Utility software d) Hardware software

6. Which key combination is used to save a document in MS Word?

- a) Ctrl + O b) Ctrl + S c) Ctrl + P d) Ctrl + N

7. What is the main purpose of an operating system?

- To manage hardware and software resources b) To store data a)
c) To provide internet connectivity d) To create documents

8. In Windows, what does the "Recycle Bin" do?

- Permanently deletes files b) Stores recently downloaded files a)
c) Stores deleted files temporarily d) Organizes files into folders

9. Which of the following is NOT a type of peripheral device?

- a) Printer b) Mouse c) CPU d) Keyboard

10. The process of formatting text in MS Word includes:

- a) Changing the font style b) Adjusting margins
c) Inserting page numbers d) All of the above

Q. No. 2) Write Short Note (Any Five)

(10)

1. Explain Evolution of Personal Computers.
2. Explain Generation of Computers and their characteristics.
3. Purpose and Services of an Operating System.

4. Difference between DOS and Windows Operating Systems.
5. Explain Components of a Computer System.
6. What is mail merge?
7. What is Linux operating system?

Q. No. 3) Write Answer in Details. (Any Two)

(10)

1. Explain the different types of operating systems. Discuss their characteristics with examples.
2. Discuss the components of a computer system, including the CPU, input/output devices, and storage devices.
3. Describe the process of creating and saving a document in MS Word. Also, explain how to format text and adjust page settings.

Q. No. 4) Write long Answer. (Any One)

(10)

1. Explain the various categories of software. How do system software and application software differ?
2. Describe the features of MS Word that allow you to enhance your document, including adding images, headers/footers, and applying borders and shading.

Q. No. 5) Write long Answer. (Any one)

(10)

1. Discuss in detail the concept and working with files and folders in an operating system, focusing on the management of data in Windows OS.
2. What are the advanced features of MS Word such as mail merge, tables, graphics, and templates? Explain how to use them effectively in document creation.

पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी होळकर सोलापूर विद्यापीठ, सोलापूर
Punyashlok Ahilyadevi Holkar Solapur University, Solapur
Skill Development Centre

Certificate Course: - "Certificate Course in Office Automation"

Day: - Wednesday

Time: - 11.00am To 1.00pm

Date: - 12/02/2025

Mark: - 50

Subject: - MS Word, MS Excel

Paper: - 2

**Instructions: - 1. All Questions are compulsory.
2. Right side numbers indicate Marks**

Q. No. 1) Multiple choice questions.

(10)

- 1. Which of the following is the shortcut to bold text in MS Word?**
a) Ctrl + I b) Ctrl + U c) Ctrl + B d) Ctrl + Shift + B
- 2. In MS Excel, what is the default format for a cell?**
a) Text b) General c) Number d) Date
- 3. Which function is used to find the maximum value in a range of cells in MS Excel?**
a) MIN() b) SUM() c) MAX() d) AVERAGE()
- 4. In MS Word, which tab contains the options to insert a table?**
a) Home b) Insert c) Layout d) Review
- 5. In MS Excel, which of the following is a way to sort data?**
a) Click the Filter button b) Use the Sort & Filter group under the Data tab
c) Use the Insert tab d) Use the Format tab
- 6. What does the "Wrap Text" option do in MS Excel?**
a) Formats text with a specific style b) Automatically fits text within a cell
c) Changes the text orientation d) Moves text to the next cell
- 7. In MS Word, which of the following options can be used to insert a picture?**
a) Insert > Image b) Insert > Clip Art
c) Insert > Picture d) Insert > Shape
- 8. Which of the following is used to calculate the total sum of a range of cells in MS Excel?**
a) COUNT() b) AVERAGE() c) SUM() d) IF()
- 9. How can you insert a page number in MS Word?**
a) Insert > Header & Footer > Page Number b) Layout > Insert Page Number
c) View > Page Number d) Home > Page Number
- 10. What is the purpose of the "Merge & Center" option in MS Excel?**
a) To combine cells and center text b) To center the content within a cell
c) To merge data from different cells d) To insert a chart

Q. No. 2) Write Short Note (any Five) (10)

1. Explain Functions in MS Excel.
2. Explain Page Layout and Formatting in MS Word.
3. Explain Cell Referencing in MS Excel.
4. Inserting Tables in MS Word.
5. Explain Sorting and Filtering Data in MS Excel.
6. Define spreadsheet.
7. How to protect a Work book?

Q.No.3.) Write Answer in Details. (Any Two) (10)

1. Explain the process of creating a new document, editing text, and formatting in MS Word.
2. Discuss the various types of chart options in MS Excel and how to create a basic chart.
3. What are the different types of data validation in MS Excel? Explain how to apply data validation.

Q.No.4) Write Long Answer (any one). (10)

1. Explain how to work with formulas in MS Excel. Describe the usage of basic functions like SUM, AVERAGE, COUNT, and IF.
2. Describe the process of formatting a document in MS Word, including adjusting margins, line spacing, font styles, and paragraph formatting.

Q.No.5) Write Long Answer. (any one) (10)

1. Explain the steps involved in creating, formatting, and printing a document in MS Word. Include the use of headers, footers, and page numbers.
2. Discuss the concept of cell references, and describe how to use cell referencing in formulas in MS Excel. Explain the difference between relative, absolute, and mixed references.

पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी होळकर सोलापूर विद्यापीठ, सोलापूर
Punyashlok Ahilyadevi Holkar Solapur University, Solapur
Skill Development Centre

Certificate Course: - "Certificate Course in Office Automation"

Day: - Thursday

Time: - 11.00am To 1.00pm

Date: - 13/02/2025

Mark: - 50

Subject: - **Power Point, Ms-Access & Internet**

Paper: - 3

**Instructions: - 1. All Questions are compulsory.
2. Right side numbers indicate Marks**

Q. No. 1) Multiple choice questions. (10)

1. **What is the file extension of a PowerPoint presentation?**

- a) .pptx b) .docx c) .xlsx d) .pdf

2. **Which view is used to create speaker notes in PowerPoint?**

- a) Slide Sorter View b) Slide Show View c) Notes Page View d) Reading View

3. **In MS-Access, a primary key is used to:**

- a) Define relationships between tables. b) Store duplicate values.
c) Sort data. d) Delete records.

4. **What is the default port for HTTP?**

- a) 20 b) 21 c) 80 d) 443

5. **What is the shortcut key to insert a new slide in PowerPoint?**

- a) Ctrl + N b) Ctrl + M c) Ctrl + S d) Ctrl + D

6. **In MS-Access, a query is used to:**

- a) Modify the database structure. b) Retrieve specific data from a database.
c) Design tables. d) Delete a database.

7. **What does "URL" stand for?**

- a) Uniform Resource Locator b) Unique Reference Link
c) Universal Reference Locator d) Uniform Resource Link

8. **The Internet is an example of:**

- a) LAN b) MAN c) WAN d) PAN

9. **In PowerPoint, which feature allows you to apply the same design to all slides?**

- a) Slide Master b) Theme Builder c) Slide Sorter d) Design Checker

10. MS-Access is primarily used for:

a) Word Processing	b) Database Management
c) Graphic Design	d) Spreadsheets

Q. No. 2) Write Short Note (Any Five) (10)

1. Explain Slide Layouts in PowerPoint.
2. Explain Primary Key in MS-Access.
3. Explain Role of Hyperlinks in Internet.
4. Explain Animation Effects in PowerPoint.
5. Explain Database Relationships in MS-Access.
6. Explain Role of DNS in Internet Functioning.
7. What is WWW?

Q. No. 3) Write Answer in Details. (Any Two) (10)

1. Explain the steps to create a table in MS-Access and define its fields.
2. Describe the use of primary keys and foreign keys in MS-Access with examples.
3. How do you insert and format a chart in PowerPoint? Explain with steps.

Q. No. 4) Write long Answer. (Any One) (10)

1. Explain the process of designing a database in MS-Access, including the creation of tables, forms, queries, and reports.
2. Explain the importance of animations and transitions in PowerPoint presentations with examples.

Q. No. 5) Write long Answer. (Any one) (10)

1. Discuss in detail the various views available in PowerPoint and their uses.
2. Explain the advantages and disadvantages of the Internet in modern life.

10. Which of the following is NOT a type of order used in the stock market?

- a) Market order
- b) Limit order
- c) Stop order
- d) Mortgage order

11. What is the primary function of the stock market?

- a) To provide loans to companies
- b) To facilitate the exchange of goods
- c) To buy and sell company shares
- d) To control inflation

12. What does the term "bear market" refer to?

- a) A market with rising prices
- b) A market with falling prices
- c) A market with stable prices
- d) A market with a lot of trading activity

13. What is a mutual fund?

- a) A type of bond issued by the government
- b) A pool of money collected from investors to buy a variety of stocks, bonds, or other assets
- c) A private investment in a single stock
- d) A loan given by an investor to a company

14. What is the role of the Securities and Exchange Commission (SEC)?

- a) To regulate the stock prices
- b) To create new stocks
- c) To ensure transparency and fairness in the stock market
- d) To set the interest rates in the market

15. What is the price-to-earnings (P/E) ratio?

- a) The ratio of a company's debt to equity
- b) A measure of the company's profitability
- c) The price of a stock divided by the company's earnings per share
- d) The total value of a company's stock

Q.No.2) Write Short Note (any Five) (15)

1. What is the Stock Market?
2. What are Shares?
3. What is a Stock Exchange?
4. What is a Stockbroker?
5. What is a Dividend?
6. What is Market Capitalization?

Q.No.3.) Write Answer in Details. (Any Two) (15)

1. What is the Role of Investors in the Stock Market?
2. What is the Difference between Primary and Secondary Markets?
3. What is an Initial Public Offering (IPO)?

Q.No.4) Write Long Answer (Any Three). (15)

1. What is Market Capitalization?
2. What are Dividends?
3. What is a Stockbroker?
4. What is the Stock Market

पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी होळकर सोलापूर विद्यापीठ, सोलापूर
Punyashlok Ahilyadevi Holkar Solapur University, Solapur
Skill Development Centre

Course Title : - “Certificate Course in Share Market”

Day: - Friday

Time: - 11.00am To 1.00pm

Date: - 14/02/2025

Mark: - 60

Subject: - **Advanced Studies in Share Market**

Paper: - 2

**Instructions: - 1. All Questions are compulsory.
2. Right side numbers indicate Marks**

Q.No.1) Multiple choice questions or Fill in the blanks

(15)

1. What is the primary goal of value investing?

- a) To focus on high-growth stocks
- b) To buy undervalued stocks with strong potential for appreciation
- c) To invest in government bonds
- d) To engage in high-frequency trading

2. Which of the following ratios is most commonly used to assess the profitability of a company in relation to its shareholders' equity?

- a) Price-to-earnings (P/E) ratio
- b) Dividend payout ratio
- c) Return on equity (ROE)
- d) Price-to-book (P/B) ratio

3. What is the beta of a stock used to measure?

- a) The company's earnings growth
- b) The stock's volatility relative to the overall market
- c) The company's dividend payout
- d) The stock's price-to-earnings ratio

4. What does a high P/E ratio generally indicate?

- a) The stock is undervalued
- b) The stock is expensive relative to earnings
- c) The company has high debt levels
- d) The company has low growth potential

5. Which of the following best describes a growth stock?

- a) A stock from a company that pays high dividends
- b) A stock from a company that has slow but steady growth
- c) A stock from a company expected to grow at an above-average rate compared to the market
- d) A stock from a company with high earnings but no potential for growth

6. What does the PEG ratio help investors assess?

- a) The company's debt-to-equity ratio
- b) The price-to-earnings growth rate of a stock
- c) The market value of a company's assets
- d) The profitability of a company relative to competitors

7. Which of the following would most likely be considered a defensive stock?

- a) A technology stock with high growth potential
- b) A utility company stock that provides essential services
- c) A speculative biotechnology company stock
- d) A small-cap stock in a volatile industry

8. What is market timing in the context of share investment?

- a) Holding a stock for the long-term to benefit from dividends
- b) Attempting to predict short-term market movements and buy or sell based on these predictions
- c) Focusing only on dividend-paying stocks
- d) A strategy of purchasing a wide range of stocks and holding them

9. Which of the following is a technical analysis tool used to predict stock price movements?

- a) Earnings per share (EPS)
- b) Moving averages
- c) Return on assets (ROA)
- d) Dividend yield

10. What does the current ratio measure?

- a) The profitability of a company
- b) The ability of a company to pay its short-term liabilities with its short-term assets
- c) The amount of debt in relation to equity
- d) The company's market value

11. What is an example of a liquid asset in the context of stock investment?

- a) Real estate
- b) Stocks listed on major stock exchanges
- c) Fine art
- d) Company bonds that are not traded publicly

12. What does a dividend yield of 5% indicate?

- a) The company is paying a 5% dividend of its market capitalization
- b) The company's stock price has increased by 5%
- c) The company's dividend is 5% of the stock's current price
- d) The company's earnings have increased by 5%

13. What is the main goal of index investing?

- a) To outperform the market by picking high-growth stocks
- b) To replicate the performance of a specific market index, such as the S&P 500
- c) To focus only on dividend-paying stocks
- d) To time the market for short-term profits

14. Which of the following is a potential risk associated with margin trading?

- a) Increased dividend payments
- b) Increased leverage and potential for larger losses
- c) Guaranteed returns
- d) A reduction in transaction fees

15. What does portfolio diversification help an investor achieve?

- a) Reducing risk by investing in different types of assets and industries
- b) Maximizing returns by investing in a single asset class
- c) Concentrating all investments in growth stocks
- d) Speculating on high-risk stocks to achieve higher profits

Q.No.2) Write Short Note (any Five)

(15)

1. How does technical analysis aid in share investment?
2. What role does fundamental analysis play in share investment?
3. What are the risks involved in share investment?
4. How can diversification minimize risk in share investment?
5. What are the benefits of long-term share investment?
6. What are the strategies for successful share investment?

Q.No.3.) Write Answer in Details. (Any Two)

(15)

1. What are the key principles of share investment?
2. How does technical analysis aid in share investment?
3. What role does fundamental analysis play in share investment?

Q.No.4) Write Long Answer (Any Three).

(15)

1. What are the risks involved in share investment?
2. What kind of stocks should be avoided for investment?
3. Corporate action
4. Is investing in small-caps more profitable than blue-chip companies?

पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी होळकर सोलापूर विद्यापीठ, सोलापूर
Punyashlok Ahilyadevi Holkar Solapur University, Solapur
Skill Development Centre

Course Title : - “Certificate Course in Spoken English”

Day: - Tuesday

Time: - 11.00am To 1.30pm

Date: - 21/02/2025

Mark: - 80

Subject: - **PHONOLOGY OF ENGLISH**

Paper: - 1

**Instructions: - 1. All Questions are compulsory.
2. Right side numbers indicate Marks**

Q.No.1) Multiple choice questions or Fill in the blanks (10)

1. The sound /ʃ/ as in the word "ship" is called a _____. a) Voiceless fricative
b) Voiced fricative
c) Voiceless plosive
d) Voiced plosive
2. The term "phoneme" refers to:
a) A single sound unit
b) A combination of sounds
c) A set of syllables
d) A system of rules in a language
3. The primary stress in the word "dictionary" falls on:
a) First syllable
b) Second syllable
c) Third syllable
d) Fourth syllable
4. Which of the following words contains a diphthong?
a) Bit
b) Boat
c) Coin
d) Cut
5. The voiced dental fricative is represented by the symbol:
a) /θ/
b) /ð/
c) /f/
d) /v/
6. The syllable structure "CVC" stands for:
a) Consonant-Vowel-Consonant
b) Consonant-Vowel-Vowel
c) Consonant-Consonant-Vowel
d) Vowel-Consonant-Consonant
7. The weak form of the word "and" is pronounced as:
a) /ænd/
b) /ənd/
c) /and/
d) /ænd/

8. Intonation refers to the:
 - a) Stress on individual words
 - b) Rising and falling pitch patterns
 - c) Speed of speech
 - d) Pronunciation of consonants
9. Which of the following is NOT a feature of connected speech?
 - a) Elision
 - b) Assimilation
 - c) Word stress
 - d) Linking
10. The word "record" can be a noun or a verb depending on:
 - a) Stress
 - b) Syllable count
 - c) Vowel length
 - d) Diphthongs

Q.No.2) Write Short Note (any Four)

(20)

1. Vowels and consonants
2. Syllables and the CVC pattern
3. Rules for word accent
4. Weak forms and strong forms
5. Accent patterns in connected speech
6. Rising tone, falling tone, and intonation

Q.No.3) Write Answer in Details. (Any Two)

(20)

1. Explain the concept of phonemic transcription and its importance in phonetics.
2. Describe the various types of consonant sounds with examples.
3. Discuss the role of stress in English and its effect on word meaning.

Q.No.4) Write Long Answer (any one).

(20)

1. Explain the different types of intonation patterns in English with suitable examples.
2. Discuss the features of connected speech and their importance in natural spoken English.

Q.No.5) Write Long Answer (any one). (10)

1. Define transcription and explain the difference between broad and narrow transcription. Provide examples.
2. Discuss the rules of word accent and their impact on word stress in connected speech.

पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी होळकर सोलापूर विद्यापीठ, सोलापूर

Punyashlok Ahilyadevi Holkar Solapur University, Solapur

Skill Development Centre

Course Title : - “Certificate Course in Spoken English”

Day: - Saturday

Time: - 11.00am To 1.30pm

Date: - 22/02/2025

Mark: - 80

Subject: - **Conversational English**

Paper: - 2

Instructions: - 1. All Questions are compulsory.
2. Right side numbers indicate Marks

Q.No.1) Multiple choice questions or Fill in the blanks (10)

1. Which of the following phrases can be used for greeting someone?
 - a) Good evening!
 - b) See you later!
 - c) I don't think so.
 - d) Sorry to bother you.
2. The correct way to introduce yourself is:
 - a) What's your name?
 - b) Hi, I'm [your name].
 - c) Can I help you?
 - d) Excuse me, where's the bank?
3. How do you politely decline an invitation?
 - a) No, I won't.
 - b) I'm sorry, I already have plans.
 - c) I'll try, but I'm not sure.
 - d) Why should I?
4. A phrase used to express gratitude is:
 - a) Thank you very much.
 - b) Please wait.
 - c) That's too bad.
 - d) What time is it?
5. Complimenting someone can be done by saying:
 - a) Well done on your achievement!
 - b) Sorry for being late.
 - c) Please give me your address.
 - d) I have a problem.
6. To apologize for a mistake, you can say:
 - a) It's not my fault!
 - b) I'm really sorry for the trouble caused.
 - c) What are you talking about?
 - d) Let's agree to disagree.
7. A phrase used when seeking permission is:
 - a) Can I leave early today?
 - b) You must leave now.
 - c) Why should I ask?
 - d) That's not necessary.
8. At the railway station, which phrase is correct?
 - a) Can I have a return ticket to Pune, please?
 - b) Please give me a passport.
 - c) Is there a hospital nearby?
 - d) How do I log in?
9. At the library, you might ask:
 - a) Can I borrow this book for a week?
 - b) Where's the nearest ATM?
 - c) Is this dish vegetarian?
 - d) What's the arrival time?
10. While booking a room at a hotel, you would say:
 - a) I'd like to reserve a double room for two nights.
 - b) Can I apply for a bank account here?
 - c) How much is the fine for late return?
 - d) What's the departure time?

Q.No.2) Write Short Note (any Four) (20)

1. Greeting and introducing oneself.
2. Making requests and expressing gratitude.
3. Seeking permission and apologizing.
4. Using English at the railway station or bus station.
5. Expressing sympathy and regret.
6. Complimenting and congratulating.

Q.No.3) Write Answer in Details. (Any Two) (20)

1. Discuss how to use English at the bank or post office with examples of typical phrases.
2. Explain the importance of politeness in making requests and seeking permission in English.
3. Write a detailed note on using English at a travel agency, including phrases for booking tickets.

Q.No.4) Write Long Answer (any one). (20)

1. Write a dialogue between two people at the college canteen discussing their food preferences and plans.
2. Draft a conversation between a customer and a police officer at the police station, reporting a lost item.

Q.No.5) Write Long Answer (any one). (10)

1. Imagine you are at a medical shop. Write a dialogue between you and the shopkeeper, explaining your need for medicine and asking for instructions.
2. Write a conversation between a librarian and a student asking for help in finding books and borrowing them.

पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी होळकर सोलापूर विद्यापीठ, सोलापूर
Punyashlok Ahilyadevi Holkar Solapur University, Solapur
Skill Development Centre

Course Title : - “Certificate Course in Spoken English”

Day: - Monday

Time: - 11.00am To 1.30pm

Date: - 24/02/2025

Mark: - 80

Subject: - **Basic English Grammar**

Paper: - 3

**Instructions: - 1. All Questions are compulsory.
2. Right side numbers indicate Marks**

Q.No.1) Multiple choice questions or Fill in the blanks (10)

1. A noun is a word that:
a) Describes an action
b) Names a person, place, or thing
c) Connects two clauses
d) Expresses a strong feeling
2. The word "beautifully" is an example of:
a) Adjective
b) Verb
c) Adverb
d) Noun
3. The past tense of the verb "run" is:
a) Runs
b) Running
c) Ran
d) Run
4. An example of a definite article is:
a) A
b) An
c) The
d) Of
5. A sentence that expresses a command is called:
a) Declarative sentence
b) Interrogative sentence
c) Imperative sentence
d) Exclamatory sentence
6. The synonym of "happy" is:
a) Sad
b) Cheerful
c) Angry
d) Confused
7. The antonym of "start" is:
a) Begin
b) Pause
c) Continue
d) Stop
8. Identify the correct sentence pattern: "She gave me a gift."
a) SVO
b) SVIODO
c) SVC
d) SVOC
9. The process of forming a new word by adding a prefix or suffix is called:
a) Word formation
b) Compounding
c) Tenses
d) Inflection
10. An example of a compound sentence is:
a) I like tea.
b) I like tea, and he likes coffee.
c) Do you like tea?
d) Wow, what a beautiful day!

Q.No.2) Write Short Note (any Four) (20)

1. Functions of nouns and pronouns.
2. Types of articles and their uses.
3. Formation of words using prefixes and suffixes.
4. Importance of synonyms in communication.
5. Role of tenses in sentence formation.
6. Sentence patterns and their examples.

Q.No.3) Write Answer in Details. (Any Two) (20)

1. Explain the different parts of speech with examples.
2. Write a detailed note on the different types of sentences with suitable examples.
3. Discuss the importance of learning antonyms and provide examples.

Q.No.4) Write Long Answer (any one). (20)

1. Write an essay on the peculiarities of the English language and how they affect learners.
2. Explain in detail the uses of tenses with examples.

Q.No.5) Write Long Answer (any one) (20)

1. Write a comprehensive note on word formation, explaining prefixes, suffixes, and compounding with examples.
2. Discuss the importance of articles in sentence construction, giving suitable examples of their usage.

पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी होळकर सोलापूर विद्यापीठ, सोलापूर
Punyashlok Ahilyadevi Holkar Solapur University, Solapur
Skill Development Centre

Course Title : - “Certificate Course in Tally ERP-9”

Day: - Tuesday

Time: - 11.00am To 2.00pm

Date: - 11/02/2025

Mark: - 100

Subject: - Tally ERP-9 Theory

Paper: - 1

**Instructions: - 1. All Questions are compulsory.
2. Right side numbers indicate Marks**

Q. 1. A) Choose the Correct Alternative. 10

1) Which option is used in Tally to Closed opened Company.

A) Gateway of Tally B) Alter C) Company Information D) Shut Company.

2) Trial Balance in Prepared onBasis.

A) Monthly B) Annually C) Half Yearly D) Any of the Above

3) TDS Stands For.

A) Tax Deducted at Source B) Tax Collected at Source
C) Goods and Service Tax D) Goods Supply Tax

4) Latest version of Tally package is....

A) Tally 9 B) Tally Prime C) Tally ERP-9 D) Tally 8.1

5) How many primary groups are there in Tally?

A) 28 B) 34 C) 15 D) 9

6) Shortcut key used to activate calculator in Tally.

A) Ctrl+A B) Alt+P C) Ctrl+X D) Ctrl+N

7) What are the types Of Account?

A) 5 B) 7 C) 3 D) 1

8) Which Shortcut key is pressed to view features in Tally?

A. F10 B. F11 C. F12 D. F1

9) Function key F9 is used for ----- voucher.

A) Sales B) Purchases C) Receipt D) Payment

10) Tally Package Developed By.....

- A) Windows B) Tally Solution C) Income Tax D) All of this

B) Fill in the Blanks **5**

- 1) GST Stands For.....
- 2) The principle “Debit the receiver and credit the giver” is related to.....Ac.
- 3) In Tally you Get currency symbol option from _____ menu.
- 4) Full form of PAN Card.....
- 5) F12 is known as

C) State True or False **5**

- 1) Ctrl+P Short cut Key is used to Print Any Report in tally.
- 2) Voucher Type are located in Account Voucher menu.
- 3) Debit the Receiver Credit the giver.
- 4) In Tally Delete the Ledger Alt+D Shortcut key is used.
- 5) BOM Stands For Bills of Material

Q.2. A) Answer the Following (Any 3) **15**

- 1) Explain Journal Voucher Type in Tally ERP 9
- 2) What is Group in Tally? Explain List of Group.
- 3) What are Assets? Explain Type of assets.
- 4) Explain Various Function Key In Tally ERP 9.

B) Explain company creation in tally With Example? **5**

Q.3. Describe / Long Answer (Any 2) **20**

- 1) What is TDS Explain in Details?2) What is GST Explain in Details?
- 3) What are advantage of Computerized Accounting?

Q.4. Write Short Notes (Any 4) **20**

- 1) Software Maintenance & Upgrades
- 2) Bank Reconciliation Statement
- 3) Introduction to Inventory
- 4) Payroll.
- 5) Security.

Q.5. Journalized the Following Transaction in Details. (Any 10)

20

1. Mr. Sandesh Started Business with cash Rs.95,000/- Building Rs.3,65,000/- Furniture RS. 85,000/- Machinery Rs.3,80,000/- Land Rs.6,45,000/-
2. Open a bank account in State of India with Depositing Rs.9,30,000/-
3. Purchase Goods Rs. 3,20,000/- From Royal Trading company Pune. & Add Extra 18% GST.
4. Amount Paid Rs. 3,77,600/- to Royal Trading Company Pune. SBI Cheque No.108265.
5. Interest received Rs. 4500/- on State Bank of India account.
6. Cash Withdraw Rs 35,000/- in State Bank of India.
7. Purchase Still Rs.40,000/- From Shri Still Corporation Mumbai. &Add Extra 28% GST.
8. Paid Wages Rs. 1200/- By Cheque No: 108267
9. Cash Sales Rs.25,000/-.
10. Paid Income Tax Rs.17,500/- By Cheque No. 108268.
11. Purchase Goods Rs.65,000/- From Shri S Turn House Pune. & add Extra 12% GST.
12. Electricity Charges Paid Rs.7500/- By Cash.

पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी होळकर सोलापूर विद्यापीठ, सोलापूर
Punyashlok Ahilyadevi Holkar Solapur University, Solapur
Skill Development Centre

Course Title : - “Certificate Course in Acupressure”

Day: - Tuesday

Date: - 11/02/2025

Subject: - शरीर रचना **Anatomy**

Time: - 11.00am To 1.30pm

Mark: - 80

Paper: - 1

**Instructions: - 1. All Questions are compulsory.
2.Right side numbers indicate Marks**

Q.No.1) एकाधिक निवड प्रश्न (बहु विकल्पीय प्रश्न) (Multiple choice questions)

20 marks

1) तवकीर (स्टार्च), साखर आणि ग्लूकोज मुख्यतः ----- पदार्थांचे उदाहरण आहे

A)प्रथिने B) विटामिन C) पिष्टमयपदार्थ D)खनिज

1) तौकीर (स्टार्च), चीनी और ग्लूकोज मुख्य रूप से ----- पदार्थों के उदाहरण हैं

A) प्रोटीन B) विटामिन C) पिष्टमयपदार्थ D)खनिज

1) Starch, sugar and glucose are mainly examples of ----- substances.

A) Protein B) Vitamins C) Carbohydrates D) Minerals

2) दाळी, अंडी आणि मासे यामध्ये ----- विपुल प्रमाणात मिळतो

A)प्रथिने B)जीवनसत्त्वे C) पिष्टमय D)खनिज

2) दालें, अंडे और मछली ----- से भरपूर हैं

A) प्रोटीन B) विटामिन C) पिष्टमयपदार्थ D)खनिज

2) Pulses, eggs and fish are rich in -----

A) Protein B) Vitamins C) Carbohydrates D) Minerals

3) ----- हे घटक आहारातील तेल, तूप, लोणी, दूध, अंडी या पदार्थात मिळतो

A)खनिज B)पिष्टमय पदार्थ C)स्निग्ध पदार्थ D)वरीलपैकी कोणताही नाही

3)-----यह तत्व खाद्य तेल, घी, मक्खन, दूध, अंडे में पाया जाता है

A)खनिज B)पिष्टमय पदार्थ C)स्निग्ध पदार्थ D) उपरोक्त में से कोई नहीं

3) ----- It is found in dietary oils, ghee, butter, milk and eggs

A) Minerals B) Carbohydrates C) Fat D) None of the above

4)Digestive Enzyme मुळे पिष्टमय पदार्थांचा रूपांतरण ----- मध्ये होतो

A)अमिनो आम्ले B) फॅटी आम्ल C)ग्लूकोज D)वरीलपैकी कोणतेही नाही

4)पाचन एंजाइम स्टार्च को ----- में परिवर्तित करता है

A) अमीनो एसिड B) फैटी एसिड C) ग्लूकोज D) उपरोक्त में से कोई नहीं

4) Digestive enzyme converts fatty substances into -----

A) Amino acids B) Fatty acids C) Glucose D) None of the above

5) Digestive Enzyme मुळे प्रथिनांचे रूपांतरण ----- मध्ये होते

A)अमिनो आम्ल B)फॅटी आम्ल C)ग्लूकोज D)वरीलपैकी कोणतेही नाही

5)Digestive Enzyme प्रोटीन को ----- में परिवर्तित करता है

A) अमीनो एसिड B) फैटी एसिड C) ग्लूकोज D) उपरोक्त में से कोई नहीं

5) Due to Digestive Enzyme Protein is converted into -----

A) Amino acids B) Fatty acids C) Glucose D) None of the above

6) स्निग्ध पदार्थाचा रूपांतरण ----- मध्ये Digestive Enzyme मुळे होतो

A) ग्लूकोज B) फॅटी आम्लं C) अमिनो आम्लं D) वरीलपैकी कोणतेही नाही

6) पाचक एंजाइम द्वारा वसायुक्त पदार्थ का ----- में रूपांतरण

A) ग्लूकोज B) फॅटी एसिड C) अमीनो एसिड D) उपरोक्त में से कोई नहीं

6) Digestive enzyme converts fat into -----

A) Glucose B) Fatty acids C) Amino acids D) None of the above

7) अन्नमार्ग हा मुखपासून गुदाद्वारा पर्यंत साधारणतः ----- लांबी असते

A) नऊ मीटर B) नऊ सेंटीमीटर C) नऊ मिलिमीटर D) वरीलपैकी कोणतेही नाही

7) आहार पथ आम तौर पर मुंह से गुदा तक लगभग ----- लंबाई का होता है

A) नौ मीटर B) नौ सेंटीमीटर C) नौ मिलीमीटर D) उपरोक्त में से कोई नहीं

7) The Alimentary Canal is usually ----- long from mouth to anus

A) Nine meters B) Nine centimeters C) Nine millimeters D) None of the above

8) बालपणी येणारे दातांना ----- म्हणतात

A) वाळूचे दात B) लोखंडाचे दात C) दुधाचे दात D) हत्ती दात

8) बचपन में निकलने वाले दांत कहलाते हैं-----

A) रेत के दांत B) लोहे के दांत C) दूध के दांत D) हाथी के दांत

8) Childhood teeth are called -----

A) Sand teeth B) Iron teeth C) Milk teeth D) Elephant teeth

9) मानवी आयुष्यात ----- वेळा दात येतात

A) दोन B) पाच C) सहा D) आठ

9) मानवी आयुष्यात ----- वेळा दात येतात

A) दोन B) पाच C) सहा D) आठ

9) Teeth appear in human life ----- times

A) Two B) Five C) Six D) Eight

10) बालपणी येणारे दातांची संख्या साधारणपणे ----- असते

A) 10 B) 20 C) 32 D) 36

10) बचपन में निकलने वाले दांतों की संख्या आमतौर पर ----- होती है.

10) The number of teeth in childhood is usually -----

A) 10 B) 20 C) 32 D) 36

Q.No2) थोडक्यात उत्तर लिहा. (कोणत्याही चार)

उत्तर संक्षेप में लिखें (कोई चार)

Write Answer in Short (any four)

16 Marks

1) मानवी पेशीचे मुख्य घटक कोणते आहेत?

1) मानव कोशिका के मुख्य घटक क्या हैं?

1) What are the main components of a Human cell?

2) श्वसन प्रणालीची प्रमुख वैशिष्ट्ये सांगा.

2) श्वसन तंत्र की प्रमुख विशेषताओं की रूपरेखा प्रस्तुत करें।

2) Outline the key features of the respiratory system.

- 3) मानवी शरीरातील मज्जातंतूंच्या ऊतींचे महत्त्व विशद करा.
3) मानव शरीर में तंत्रिका ऊतक के महत्त्व पर विस्तार से बताएं
3) Elaborate on the importance of nervous tissue in the human body.

- 4) थोरेसिक स्पाइनच्या प्राथमिक कार्याची थोडक्यात चर्चा करा.
4) थोरेसिक स्पाइन के प्राथमिक कार्य पर संक्षेप में चर्चा करें
4) Briefly discuss the primary function of the thoracic spine

- 5) श्वसनसंस्थेतील वायूच्या देवाणघेवाणीत गुंतलेल्या प्राथमिक अवयवांची नावे सांगा.
5) श्वसन तंत्र में गैस विनिमय में शामिल प्राथमिक अंगों के नाम बताइए
5) Name the primary organs involved in gas exchange in the respiratory system.

- 6) अंतःस्रावी ग्रंथीचे उदाहरण द्या आणि त्यातून स्रावित होणाऱ्या हार्मोनचा उल्लेख करा.
6) अंतःस्रावी ग्रंथि का एक उदाहरण दीजिए और उसके द्वारा स्रावित एक हार्मोन का उल्लेख कीजिए
6) Provide an example of an endocrine gland and mention one hormone it secretes.

Q3) तपशीलवार उत्तर लिहा. (कोणत्याही दोन)

उत्तर विस्तार से लिखें. (कोई दो)

Write Answer in Detail. (Any Two)

14 Marks

- 1) थायरॉईड संप्रेरकांच्या चयापचय आणि वाढीवर होणाऱ्या परिणामाची चर्चा करा.
1) चयापचय और विकास पर थायरॉइड हार्मोन के प्रभाव पर चर्चा करें
1) Discuss the impact of thyroid hormones on metabolism and growth.
- 2) संयोजी ऊतकांची कार्ये विस्तृत करा, दोन विशिष्ट प्रकार आणि संरचनात्मक समर्थनामध्ये त्यांचे महत्त्व हायलाइट करा.
2) संयोजी ऊतकों के कार्यों पर विस्तार से प्रकाश डालें, दो विशिष्ट प्रकारों और संरचनात्मक समर्थन में उनके महत्त्व पर प्रकाश डालें
2) Elaborate on the functions of connective tissues, highlighting two specific types and their importance in structural support.
- 3) धमनिया, शिरा आणि केशिका यांच्यात फरक करा, त्यांच्या अद्वितीय वैशिष्ट्यांवर आणि कार्यावर जोर द्या. संपूर्ण शरीरात रक्ताची कार्यक्षम वाहतूक सुनिश्चित करण्यासाठी या वाहिन्या एकत्र कशा प्रकारे कार्य करतात यावर चर्चा करा.
3) धमनियों, शिराओं और केशिकाओं के बीच अंतर करें, उनकी अनूठी विशेषताओं और कार्यों पर जोर दें। चर्चा करें कि पूरे शरीर में रक्त के कुशल परिवहन को सुनिश्चित करने के लिए ये वाहिकाएँ एक साथ कैसे काम करती हैं।
3) Differentiate between arteries, veins, and capillaries, emphasizing their unique characteristics and functions. Discuss how these vessels work together to ensure the efficient transport of blood throughout the body.

Q4) लांब उत्तर लिहा (कोणतेही एक)

दीर्घ उत्तर लिखें (कोई एक)

Write Long Answer (Any one)

15 Marks

- 1) मूत्रपिंड, मूत्रनलिका, मूत्राशय आणि मूत्रमार्ग यांसारख्या मुख्य घटकांची रूपरेषा देऊन, उत्सर्जन प्रणालीचे तपशीलवार विहंगावलोकन प्रदान करा. शरीरातून टाकाऊ पदार्थ काढून टाकण्यात या प्रणालीची मूलभूत भूमिका स्पष्ट करा.
1) उत्सर्जन प्रणाली का एक विस्तृत अवलोकन प्रदान करें, जिसमें गुर्दे, मूत्रवाहिनी, मूत्राशय और मूत्रमार्ग जैसे इसके प्रमुख घटकों की रूपरेखा दी गई है। शरीर से अपशिष्ट उत्पादों को खत्म करने में इस प्रणाली की मौलिक भूमिका की व्याख्या करें।
1) Provide a detailed overview of the excretory system, outlining its major components such as

the kidneys, ureters, bladder, and urethra. Explain the fundamental role of this system in eliminating waste products from the body.

2) रक्तातील घटक (लाल आणि पांढऱ्या रक्तपेशी, प्लेटलेट्स आणि प्लाझमा) दर्शविणारा सु-लेबल केलेला आकृती स्पष्ट करा. प्रत्येक घटकाच्या कार्याची चर्चा करा.

2) रक्त के घटकों (जैसे लाल और सफेद रक्त कोशिकाएं, प्लेटलेट्स और प्लाज्मा) को दर्शाने वाले एक अच्छी तरह से लेबल किए गए आरेख की व्याख्या करें। प्रत्येक घटक के कार्यों पर चर्चा करें।

2) explain a well-labeled diagram illustrating the components of blood(as red and white blood cells, platelets, and plasma). Discuss the functions of each component.

Q5 दीर्घोत्तरी. Long Answers

15 Marks

1) मणक्याचे किती भाग आहेत? ते कोणते? स्पष्ट करा.

1) रीढ़ को कितने भागों में बांटा गया है, वे कौन से हैं? समझाना।

1) Spine divided into how many parts ? Which are they? Explain.

पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी होळकर सोलापूर विद्यापीठ, सोलापूर
Punyashlok Ahilyadevi Holkar Solapur University, Solapur
Skill Development Centre

Course Title : - “Certificate Course in Acupressure”

Day: - Wednesday

Time: - 11.00am To 1.30pm

Date: - 12/02/2025

Mark: - 80

Subject: - Acupressure Introduction & History

Paper: - 2

**Instructions: - 1. All Questions are compulsory.
2. Right side numbers indicate Marks**

Q.No.1) एकाधिक निवड प्रश्न (बहु विकल्पीय प्रश्न) (Multiple choice questions) 20 marks

- 1) मुळव्याध खालील दिलेल्या कोणत्या मणक्यांचा प्रभावामुळे होते
A)सेक्रम B) लंबर 5 C)कॉकिक्स (माकडहाड) D)यापैकी कोणताही नाही
- 1) रूट केनाल निम्नलिखित में से किस कशेरुक के प्रभाव के कारण होता है
A)सेक्रम B) लंबर 5 C)कॉकिक्स D) इनमें से कोई नहीं
- 1) Hemorrhoids (Piles) are caused by which of the following vertebrae
A) Sacrum B) Lumbar 5 C) Coccyx D) None of these
- 2) मोठ्या आतड्यांना प्रभावित करणारा मणका कोणता आहे
A)लंबर ५ B)लंबर १ C)थोरॅसिक १२ D)थोरॅसिक ११
- 2) कौन सी कशेरुका बड़ी आंत को प्रभावित करती है?
A)लंबर ५ B)लंबर १ C)थोरॅसिक १२ D)थोरॅसिक ११
- 2) Which is the vertebra that affects the large intestine?
A) Lumbar 5 B) Lumbar 1 C) Thoracic 12 D) Thoracic 11
- 3) लंबर तीन क्रमांकाचा मणक्यामुळे कोणता अवयव प्रभावित होतो
A)मोठी आतडी B) प्लीहा C)गर्भाशय D)थायराइड
- 3) लंबर स्पाइन नंबर तीन से कौन सा अंग प्रभावित होता है?
A) बड़ी आंत B) प्लीहा C)गर्भाशय D)थायराइड
- 3) Which organ is affected due to lumbar spine number 3?
A) Large intestine B) Spleen C) Uterus D) Thyroid
- 4) लंबर तीनला जर इजा झाली तर खालील पैकी कोणता आजार होऊ शकतो?
A)नंपुसकत्व B)मधुमेह C)मुळव्याध D)यापैकी कोणताही नाही
- 4) यदि लम्बर 3 घायल हो जाए, तो निम्नलिखित में से कौन सी बीमारी हो सकती है?
A)नंपुसकत्व B)मधुमेह C)मुळव्याध D) इनमें से कोई नहीं
- 4) If lumbar three is injured, which of the following diseases can occur?
A) Impotence B) Diabetes C) Hemorrhoids D) None of these
- 5) मूत्रपिंड हा कोणत्या मणक्या मुळे प्रभावित होतो?
A)लंबर १ B)थोरॅसिक ७ C)थोरॅसिक ११ D)सेक्रम
- 5) किडनी किस कशेरुका से प्रभावित होती है?
A)लंबर १ B)थोरॅसिक ७ C)थोरॅसिक ११ D)सेक्रम
- 5) Which vertebrae affect the kidneys?
A) Lumbar 1 B) Thoracic 7 C) Thoracic 11 D) Sacrum

- 6) थोरसिक १० कोणता अवयव ला प्रभावित करतो
A)प्लीहा B)यकृत C)मूत्रपिंड D)यापैकी कोणताही नाही
- 6) थोरसिक 10 किस अंग को प्रभावित करता है?
A)प्लीहा B)यकृत C)मूत्रपिंड D) इनमें से कोई नहीं
- 6) Which organ is affected by thoracic 10?
A) Spleen B) Liver C) Kidney D) None of these
- 7) पायांचे तळवे कोणत्या मणक्यामुळे प्रभावित होते
A)लंबर १ B) लंबर ३ C)लंबर ५ D)यापैकी कोणताही नाही
- 7) कौन सी कशेरुका पैरों के तलवों को प्रभावित करती है?
A)लंबर १ B) लंबर ३ C)लंबर ५ D) इनमें से कोई नहीं
- 7) Which vertebrae affect the soles of the feet?
A) Lumbar 1 B) Lumbar 3 C) Lumbar 5 D) None of these
- 8) मासिक पाळीचे विकार वेदनासाठी कोणता मणका प्रभावित करतो?
A)लंबर १ B)थोरसिक ३ C)लंबर ३ D)थोरसिक १२
- 8) मासिक धर्म संबंधी विकार दर्द के लिए किस कशेरुका को प्रभावित करते हैं?
A)लंबर १ B)थोरसिक ३ C)लंबर ३ D)थोरसिक १२
- 8) Which vertebra affects menstrual disorders for pain?
A) Lumbar 1 B) Thoracic 3 C) Lumbar 3 D) Thoracic 12
- 9) अड्डिनल ग्रंथीला प्रभावित करणारा मणका कोणता आहे?
A) लंबर १ B) थोरसिक ७ C)थोरसिक ९ D)लंबर ३
- 9) कौन सी कशेरुका अधिवृक्क ग्रंथि को प्रभावित करती है?
A) लंबर १ B) थोरसिक ७ C)थोरसिक ९ D)लंबर ३
- 9) Which is the vertebra that affects the adrenal gland?
A) Lumbar 1 B) Thoracic 7 C) Thoracic 9 D) Lumbar 3
- 10) अपेंडिक्स ला प्रभावित करणारा मणका कोणता?
A)लंबर ६ B)सेक्रम C)थोरसिक १२ D)लंबर २
- 10) कौन सी कशेरुका अपेंडिक्स को प्रभावित करती है?
A)लंबर ६ B)सेक्रम C)थोरसिक १२ D)लंबर २
- 10) Which vertebrae affect the appendix?
A)Lumbar 6 B) Sacrum C) Thoracic 12 D) Lumbar 2

Q.No 2) Write Answer in short (any four)

16 Marks

- 1) अँक्युप्रेसर चे कोणत्याही 4 फायदे लिहा.
1) अँक्युप्रेसर के कोई भी 4 लाभ लिखिए।
1) Write on any 4 acupressure advantages.
- 2)पाठ दुखी ह्या आजारा चे पायावरचे प्रतिबिंब बिंदूचे आकृती काढून दाखवा.
2) पीठ मे दर्द की तकलीफ के पैरों पर प्रतिबिंब बिंदु का चित्र बनाएं।
2) Draw a diagram of the reflex point on the feet for the Upper Back Achache.
- 3) गुडघेदुखीसाठी हाता व पायावर रिफ्लेक्सोलॉजी पॉइंट काढा.
3)घुटने के दर्द के लिए हाथ और पैर पर प्रतिबिम्ब बिंदु का चित्र बनाएं।
3)Draw a diagram of the reflex point on the hand and feet for the Knee pain.

- 4) हात किंवा पाय यांच्या दोन्ही बाजूला एकल बाजूच्या रिफ्लेक्सोलॉजी बिंदूंपैकी कोणतेही 4 बिंदूचे नाव आणि संख्या लिहा.
- 4) हाथ या पैर के दोनों ओर किन्हीं 4 एकल पक्षीय रिफ्लेक्सोलॉजी बिंदुओं का नाम और संख्या लिखें.
- 4) Write the name and number of any 4 single sided reflexology points on either side of hand or foot.
- 5) ऑरिकोलॉजीमध्ये कानाच्या आकाराचे महत्त्व काय आहे आणि ते संपूर्ण शरीराशी कसे संबंधित आहे?
- 5) ऑरिकोलॉजी में कान के आकार का क्या महत्व है और यह पूरे शरीर से कैसे संबंधित है?
- 5) What is the significance of the shape of the ear in Auricology, and how is it related to the entire body?
- 6) सुजोकची व्याख्या करा आणि त्याचे भाषिक मूळ स्पष्ट करा.
- 6) सुजोक को परिभाषित करें और इसकी भाषाई उत्पत्ति की व्याख्या करें।
- 6) Define Sujok and explain its linguistic origin.

QNo.3) Write Answer in Detail (any two)

14 Marks

- 1) पोट दुखी या आजारविषयी माहिती सांगून हात व पायावरचे प्रतिबिंब बिंदूचे आकृती काढून दाखवा.
- 1) पेट दर्द की जानकारी बताएं और हाथों और पैरों पर प्रतिबिंब बिंदु का चित्र दिखाएं।
- 1) Tell the information about stomach ache and show the diagram of reflex points of stomach ache on hands and feet.
- 2) मानव शरीराशी हातावर येणारे प्रतिबिंब बिंदूंची साम्यता विषयी माहिती लिहा.
- 2) मानव शरीर के साथ हाथ पर प्रतिबिंब बिंदुओं की समानता लिखिए।
- 2) Write down the similarity of reflex points on hand with the human body.
- 3) रक्तदाब ह्या आजारविषयी माहिती लिहून High B.P आणि Low BP चे हात व पायावरचे प्रतिबिंब बिंदूचे आकृती काढून दाखवा.
- 3) रक्तदाब की बीमारी की जानकारी लिखिए और हाथ व पैरों पर हाई बीपी और लो बीपी के प्रतिबिंब बिंदु आकृती दिखाइए।
- 3) Write the information about the disease of blood pressure and show the diagram of High B.P and Low BP on the hands and feet.

Q.No. 4) Write Long Answer (Any one)

15 Marks

- 1) आयुर्वेदिक अक्युप्रेसर व झोनोलॉजी बदल माहिती लिहा.
- 1) आयुर्वेदिक अक्युप्रेसर और झोनोलॉजी के बारे में जानकारी लिखें।
- 1) Write a note about Ayurvedic Acupressure & Zonology.
- 2) अक्युप्रेसर म्हणजे काय? आणि त्याच्या मर्यादा स्पष्ट करा.
- 2) अक्युप्रेसर क्या है? और उसकी सीमाएँ समझाइए.
- 2) What is acupressure? And explain its Limitations.

QNo.5) दीर्घोत्तरी. Long Answers

15 Marks

- 1) अक्युप्रेसर चे इतिहासाबद्दल सविस्तर माहिती लिहा.
- 1) अक्युप्रेसर के इतिहास के बारे में विस्तृत जानकारी लिखें.
- 1) Write detailed information about the history of acupressure.

पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी होळकर सोलापूर विद्यापीठ, सोलापूर
Punyashlok Ahilyadevi Holkar Solapur University, Solapur
Skill Development Centre

Course Title : - “Certificate Course in Acupressure”

Day: - Thursday

Time: - 11.00am To 1.30pm

Date: - 13/02/2025

Mark: - 80

Subject: - Principles of Acupressure

Paper: - 3

**Instructions: - 1. All Questions are compulsory.
2.Right side numbers indicate Marks**

Q.No.1) एकाधिक निवड प्रश्न (बहु विकल्पीय प्रश्न) (Multiple choice questions) 20 marks

1) यीन आणि यांग प्रतीकामध्ये काळा भाग कोणता ऊर्जेला दर्शवितो

A)यीन B)यांग C)ची D) यापैकी कोणताही नाही

1) यिन और यांग प्रतीक में काला भाग किस ऊर्जा का प्रतिनिधित्व करता है?

A)यीन B)यांग C)ची D)इनमें से कोई नहीं

1) What energy does the black part represent in the yin and yang symbols?

A) Yin B) Yang C) Chi D) None of these

2) ऋणात्मक ऊर्जा याला अक्यूप्रेसरच्या पारंपरिक भाषेत काय नाव दिलं आहे

A)Chi B)Yin C)Yang D)यापैकी कोणताही नाही

2) एक्यूप्रेसर की पारंपरिक भाषा में नकारात्मक ऊर्जा को क्या नाम दिया गया है?

A)Chi B)Yin C)Yang D)इनमें से कोई नहीं

2) What is the name of the negative energy in traditional Acupressure?

A) Chi B) Yin C) Yang D) None of these

3) वाक्य पूर्ण करा Yang-----and Yin -----

A)Yang Decides and Yin Decides B)Yang Follows and Yin Follows

C)Yang Decides and Yin Follows D)यापैकी कोणताही नाही

3) इस वाक्य को पूरा करें Yang-----and Yin -----

A)Yang Decides and Yin Decides B)Yang Follows and Yin Follows

C)Yang Decides and Yin Follows D)इनमें से कोई नहीं

3) Complete the sentence Yang ----- and Yin -----

A) Yang Decides and Yin Decides B) Yang Follows and Yin Follows

C) Yang Decides and Yin Follows D) None of these

4) खालील अवयवांपैकी ऋणात्मक ऊर्जा मध्ये येणार अवयव कोणता

A)लहान आतडी B)मोठी आतडी C)आतडे D)यकृत

4) निम्नलिखित में से कौन सा अंग नकारात्मक ऊर्जा के अंतर्गत आएगा?

A)छोटी आंत B)बड़ी आंत C)आंत D) यकृत

4) Which of the following organs will come into negative energy?

A) Small intestine B) Large intestine C) Intestine D) Liver

5) त्रिगुणी ऊष्माची जोडी ----- अवयवासोबत आहे

A)मोठे आतडी B)फुफ्फूस C)हृदयावरण D)हृदय

5) त्रिगुण ऊष्मा की जोडी ----- अंग के साथ है

A) बड़ी आंत B) फेफड़े C) पेरीकार्डियम D) हृदय

5) The pair of Triple Warmer is with the ----- organ
A) Large intestine B) Lungs C) Pericardium D) Heart

6) किडनी हा अवयव कोणती ऊर्जा ला प्रस्तुत करतो?
A)Chi B)Yin C)Yang D) वरीलपैकी कोणतेही नाही

6) किडनी किस ऊर्जा का प्रतिनिधित्व करती है?
A)Chi B)Yin C)Yang D)उपरोक्त में से कोई नहीं

6) What energy does the kidney organ represent?
A) Chi B) Yin C) Yang D) None of the above

7) दिवस-रात्र या उदाहरण मध्ये दिवस कोणती ऊर्जा आहे?
A)Yin B)Yang C)न्यूट्रल D)यापैकी कोणताही नाही

7) दिन-रात के उदाहरण में दिन की ऊर्जा क्या है?
A)Yin B)Yang C)न्यूट्रल D)इनमें से कोई नहीं

7) What is the energy of day as per day and night ?
A) Yin B) Yang C) Neutral D) None of these

8) फुफ्फुसं या अवयव याची जोडी म्हणून कोणता अवयव आहे
A)यकृत B)पित्ताशय C)जठर D)मोठी आतडी

8) कौन सा अंग फेफड़ों से जुड़ा हुआ है?
A)यकृत B)पित्ताशय C)जठर D) बड़ी आंत

8)Which of these organs is a pair of lungs?
A) Liver B) Gallbladder C) Stomach D) Large intestine

9) अक्यूप्रेसर चा जन्म सुमारे ----- वर्षापूर्वीचा आहे
A)२०० B)६०० C)६००० D)३००

9) एक्यूप्रेसर का जन्म लगभग ----- वर्ष पहले हुआ था
ए)200 बी)600 सी)6000 डी)300

9) Acupressure is born about ----- years ago
A) 200 B) 600 C) 6000 D) 300

10) वाक्य पूर्ण करा :उत्साह -----,----- ही निरोगीपणा ची लक्षण आहेत
A)उदासीनता,दुख B)बुद्धी,प्रसन्नता C)तनाव,संताप D) वरीलपैकी कोणतेही नाही

10) वाक्य पूरे करें :उत्साह -----,----- स्वास्थ्य के लक्षण हैं
A) उदासीनता,दुख B)बुद्धी,प्रसन्नता C)तनाव,संताप D) उपरोक्त में से कोई नहीं

10) Complete the sentence: Enthusiasm -----, ----- These are the signs of health
A) Sad, anxiety B) Wisdom, happiness C) Stress, anguish D) None of the above

Q.No 2) खाली दिल्याप्रमाणे मेरिडियन बिंदूचे स्थान आणि कार्य लिहा (कोणत्याही चार)

नीचे दिए गए अनुसार मेरिडियन बिंदुओं का स्थान और कार्य लिखें (कोई चार)

Write Location and Function of Meridian points as given below (any four) 16 Marks

1)Liv2 2)St8 3)GV 9 4)CV 4 5)Li 2 6)TW 11

Q.No.3) Write Answer in Detail (any two)

14 Marks

1) उर्जा जास्त किंवा कमी असल्यास खालील मेरिडियनच्या लक्षणांचे थोडक्यात वर्णन करा?

(A) उदर मेरिडियन (B) प्लीहा मेरिडियन

1)निम्नलिखित मेरिडियन के लक्षणों के बारे में संक्षेप में बताएं, यदि ऊर्जा अधिक व कम है?

(A) उदर मेरिडियन (B) प्लीहा मेरिडियन

1)Give the brief on symptoms of meridian given below if the energy is high or low?

(A) Stomach meridian (B) spleen meridian

2)प्लीहा मेरिडियन बिंदुओं की कुल संख्या कितनी है? sp-6 sp-7 के ठिकाण आणि कार्य लिहा?

2) प्लीहा मेरिडियन बिंदुओं की कुल संख्या क्या है? sp-6 sp-7 का स्थान और कार्य लिखें?

2)What are the total numbers of spleen meridian points?Write place and function of sp-6 sp-7?

3)5. लहान आतड्याच्या मेरिडियन बिंदुओं की कुल संख्या कितनी है, si-3, si-5 के स्थान आणि कार्य लिहा?

5. छोटी आंत मेरिडियन बिंदुओं की कुल संख्या क्या है, si-3, si-5 का स्थान और कार्य लिखें?

5.What are the total number of small intestine meridian points, Write place & function of si-3, si-5?

Q.No. 4) Write Long Answer (Any one)

15 Marks

1)अवयव घड्याळ सिद्धांतानुसार येणारे मेरिडियनसची वेळेबद्दल व ह्या संदर्भाविषयी लिहा?

1)ऑर्गन क्लॉक थ्योरी (अंग घड़ी सिद्धांत) और उसके संदर्भ के अनुसार मेरिडियन के समय के बारे में लिखें?

1) Write about meridian time according to organ clock theory and its context?

2)मेरिडियनची नावे सांगा आणि मेरिडियनचा अर्थ सांगा?

2) मेरिडीयन के नाम लिखिए और मेरिडीयन का अर्थ समझाइए?

2)Write the names of the meridian,& Explain the meaning of the meridian?

QNo.5) दीर्घोत्तरी.Long Answers

15 Marks

1)च्युन वर तपशीलवार स्पष्टीकरण द्या?

1) च्युन पर विस्तार से बताएं?

1)Give a detailed explanation on chun?
